

De culturele invloed op sportparticipatie:

“Het ligt niet in hun aard..”

Onderzoek naar de sportparticipatie van Turkse meisjes & vrouwen in Nederland.

April 2011

Anna Potijk (3380580)
Hilde Middelkamp (3409864)

Bestuurs- en organisatiewetenschap
Universiteit Utrecht

Leerkring ‘Sport in Beweging’
Bachelor 3 USG 3130

Begeleiders J.H. Boessenkool & A.R.S. Karatas

Voorwoord

Utrecht, 29 April 2011

Daar is het dan! Het onderzoek waar we ons de afgelopen vier maanden mee bezig hebben gehouden. Het was een ingewikkeld, spannend maar ook leuk proces waarna uiteindelijk het onderzoek voor u ligt. Wij hebben in ieder geval veel van het onderzoek geleerd.

Echter, hadden we dit onderzoek niet zonder een aantal personen kunnen uitvoeren. We willen als eerste de gemeente Utrecht bedanken. Bedankt voor de gegevens die we van jullie hebben gekregen en voor de openhartige gesprekken. Bovendien willen we alle Turkse meisjes, vrouwen en ouders bedanken die aan ons onderzoek hebben meegewerkt. Zonder jullie hadden we geen beeld kunnen krijgen van vraagstuk de sportparticipatie.

Tot slot willen we Jan Boessenkool en Ali Karatas bedanken voor alle feedback op ons onderzoek. Jullie waren altijd bereid om ons te helpen en we hebben oprecht veel van jullie geleerd.

We wensen de lezer veel leesplezier!

Anna Potijk & Hilde Middelkamp

Inhoudsopgave

1. De complexiteit van sportbeleid	5
1.1 De positieve kijk op sport binnen de Nederlandse samenleving	5
1.2 Verschil mag er zijn? Het ongelijkheidvraagstuk binnen de sport	5
1.3 Het ongelijkheidvraagstuk binnen de gemeente Utrecht	6
1.4 Leeswijzer	7
2. Onderzoeksperspectief.....	8
2.1 Aard van het onderzoek	8
2.2 Een andere kijk op overheidsbeleid	9
2.3 Het verschijnsel sportparticipatie	10
2.4 Krachtenveld.....	12
2.4.1 Context	12
2.4.2 Betekenisgeving, belangen en macht.....	12
2.5 Resumé.....	13
3. Methodologie	14
3.1 Probleem en doelstelling	14
3.1.1 Probleemstelling.....	14
3.1.2. Doelstelling	14
3.2 Doelgroep	15
3.2.1 Turkse meisjes en vrouwen	15
3.2.2 Turkse Ouders	15
3.2.3 Overheid	15
3.3 Operationalisatie kernbegrippen	15
3.4 Kwalitatief onderzoek	16
3.4.1 Dataverzameling.....	17
3.5 Data- analyse	19
3.5.1 Interviews	19
3.5.2 Observaties.....	19
3.5.3 Documenten	19
3.6 Validiteit en betrouwbaarheid.....	19
3.6.1 Validiteit	19
3.6.2 Betrouwbaarheid.....	20
3.7 Resumé.....	20
4. Sportwereld als afspiegeling van de maatschappij.....	21
4.1 Visies over sport en maatschappij.....	21
4.2 Gender	21
4.2.1 Mannelijkheid binnen de sport	22
4.3 Etniciteit	23
4.3.1 Wat is een allochtoon? Discoursen over etniciteit.....	23
4.3.2 Invloed van politiek maatschappelijke omstandigheden	23
4.3.3 Sport integreert	24

4.3.4 Visie overheid sportparticipatie	24
4.4 Cultuur	26
4.5 Sociale klasse	26
4.5.1 Kunnen alle kinderen meedoen? De invloed van geld.	27
4.5.2 Sport, een vrije keuze?	27
4.6 Invloed ouders	27
4.7 Resumé.....	28
5. Resultaten	29
5.1 Beleving van sport.....	29
5.2 Andere interesses en prioriteiten	32
5.3 Turkse gemeenschap.....	33
5.4 Religie en cultuur	35
5.5 Vormgeving sport.....	38
5.6 Geld.....	39
5.7 Resumé.....	41
6. Analyse.....	42
6.1 Context.....	42
6.1.1 Vormgeving sport Nederlandse maatschappij	42
6.1.2 Politieke en maatschappelijke omstandigheden.....	43
6.1.3 Turkse cultuur.....	43
6.1.4 Bezuinigingen	43
6.2 Overeenkomsten en verschillen van betekenisgeving aan sport.....	43
6.2.1 Overheid	44
6.2.2 Turkse meisjes en vrouwen	44
6.2.3 Turkse ouders	44
6.3 Macht en belangen	45
6.3.1 Macht in betekenisgeving	45
6.3.2 Belangen.....	45
6.4 Kernanalyse	45
7. Conclusie.....	47
8. Discussie	50
8.1 Het was een lange weg.....	50
8.2 En nu?	50
9. Referentielijst	51
10. Reflectie.....	54
10.1 Vraagstelling	54
10.2 Respondenten & Interviews.....	54
10.3 Tijdsdruk.....	55
10.4 Samenwerking	55

1. De complexiteit van sportbeleid

1.1 De positieve kijk op sport binnen de Nederlandse samenleving

Binnen de Nederlandse samenleving wordt een belangrijke waarde aan sport gehecht vanwege haar positieve effecten op de samenleving. Via sport zou men sociaal kapitaal opdoen, contacten leggen met andere mensen en mentaal en fysiek gezond blijven (Ministerie Volksgezondheid, Welzijn & Sport (Ministerie VWS), 2005, p. 19). Sport wordt ingezet als middel om mensen te laten integreren, om mensen te laten bewegen en daarmee overgewicht tegen te gaan. Tevens wordt het ingezet om mensen lekker in hun vel te laten zitten en psychische problemen tegen te gaan (Ministerie VWS, 2005). Hiermee speelt sport een belangrijke rol in overheidsbeleid om sociaal- maatschappelijke problemen tegen te gaan.

Sport speelt niet alleen een belangrijke rol in overheidsbeleid, maar ook in het dagelijks leven van veel mensen. Zo beoefenen in Nederland, volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek, zo'n 71% mannen en 66% vrouwen van de Nederlandse bevolking een sport. Dit gebeurt zowel individueel, als in groepsverband binnen sportverenigingen in Nederland (CBS¹, 2007). Binnen deze verenigingen zou men vaak sociale contacten, kennis en vaardigheden opdoen (Ministerie VWS, 2005, p. 19). Echter, zijn er ook onderzoeken gepubliceerd die kritisch naar deze sociale meerwaarde kijken en constateren dat binnen de sport nog veel minderheidsgroepen als gehandicapten, ouderen en etnische minderheden achtergesteld zijn in het opdoen van sociale meerwaarde (Mulier instituut).

Doordat sport een centrale rol speelt in de Nederlandse samenleving en het een belangrijk onderdeel is geworden van overheidsbeleid, zijn er de afgelopen jaren vele onderzoeken verricht naar de rol van sport. Binnen dergelijke onderzoeken wordt onder andere vaak gekeken naar de impact van sport op verschillende onderdelen van het sociaal- maatschappelijke leven van mensen als werk, integratie, gezondheid, inkomen en sociale contacten. Dit komt voort uit de veronderstelling dat sport in veel aspecten van het sociaal- maatschappelijk leven een belangrijke rol zou spelen.

1.2 Verschil mag er zijn? Het ongelijkheidvraagstuk binnen de sport

Hoewel binnen de Nederlandse samenleving en vooral vanuit de overheid vaak een positieve visie van sport wordt aangehouden, wordt er ook steeds vaker kritisch naar sport gekeken. De positivistische visie, ook wel de functionalistische visie genoemd, gaat uit van sport als een middel om problemen op het gebied van integratie en overgewicht op te lossen en tevens als een middel om binding tussen mensen te creëren of mensen in beweging te krijgen. De kritische visie daarentegen kijkt steeds vaker naar de ongelijkheden die er binnen de sport worden opgemerkt. Vanuit deze visie wordt gekeken naar bepaalde vraagstukken binnen de sportwereld als: Waarom sporten vrouwen minder dan mannen? Waarom zijn bepaalde groepen in sporten meer vertegenwoordigd dan anderen? Wat voor invloed heeft etniciteit, geslacht of inkomen op sportkeuzes? Hiermee worden steeds vaker kritische kanttekeningen geplaatst ten aanzien van de vormgeving van sport binnen de huidige maatschappij.

Deze kritische visie stelt onder andere de ongelijkheid in sportparticipatie aan de kaart. Zo laat het Trendrapport Bewegen en Gezondheid 2008/ 2009 zien dat niet- westerse migranten en hun kinderen over het algemeen minder bewegen dan autochtone Nederlanders. Vooral Turkse Nederlanders voldoen significant minder vaak aan de Nederlandse Norm voor Gezond Bewegen, ook

wel NNGB genoemd, dan autochtone Nederlanders en andere niet- westerse migranten. Binnen deze groep blijken het vooral de meisjes en vrouwen te zijn die het minst participeren in de sport (Hildebrandt, Chorus & Stubbe, 2008/2009, p. 136). De Nederlandse Norm Gezond Bewegen is de norm dat volwassenen vijf keer per week minstens dertig minuten matig ingespannen bewegen (Ministerie VWS, 2011).

Om sportparticipatie van deze groep te verhogen en door middel van sport integratie te bevorderen startte de overheid het beleidsprogramma 'Meedoen allochtone jeugd door sport' in de periode tussen 2005- 2010. Naast sportparticipatie en inburgering was het vormen van normen en waarden via sport een belangrijke pijler (Ministerie VWS, 2005).

Hoewel het beleid succesvol is doordat steeds meer allochtone jongeren gaan sporten, blijkt uit evaluaties van het beleid dat veel allochtone meisjes alsnog achter blijven in sportparticipatie. Zo blijkt uit onderzoek dat steeds meer Marokkaanse meisjes gaan sporten, maar Turkse meisjes niet of nauwelijks meer gaan sporten. Daarnaast blijken allochtone meisjes minder in verenigingsverband te sporten dan autochtone meisjes (Aquina¹, 2011)(GG&GD Utrecht, 2010). De vraag is, waarom steeds meer allochtone jongeren gaan sporten, maar de Turkse groep meisjes achterblijven in de sportdeelname.

1.3 Het ongelijkheidvraagstuk binnen de gemeente Utrecht

Niet alleen op overheidsniveau wordt beleid opgezet met betrekking tot het motiveren van sportparticipatie bij allochtone jongeren, ook op gemeentelijk niveau is dit het geval. Zo heeft de gemeente Utrecht meerdere projecten als *big!move* en *gezond gewicht Overvecht* opgestart om allochtone jeugd gezonder te laten leven, door hun leefgewoontes op het gebied van gezondheid, voeding en beweging aan te pakken (Gemeente Utrecht¹, 2010). Via de volksgezondheidmonitor van de gemeente wordt jaarlijks een evaluatie gehouden van de gezondheid van de gemeente. Ook deze monitor laat opmerkelijke cijfers zien met betrekking tot de gezondheid en beweging van allochtone groepen, en daarbij specifiek de Turkse groep in vergelijking tot de autochtone groep binnen de gemeente. Binnen de gemeente Utrecht is 42% van de jongeren van allochtone afkomst, waarvan 7% van Turkse afkomst (GG&GD Utrecht, 2010, p. 21). Uit de Volksgezondheidsmonitor blijkt dat deze allochtone groepen op verschillende gebieden meer problemen hebben dan autochtone groepen.

Op het gebied van gezondheid blijkt uit cijfers dat allochtone groepen en met name Turkse kinderen meer overgewicht hebben en minder sporten dan andere groepen. Zo blijkt uit onderzoek naar de gezondheid van de inwoners van de gemeente Utrecht dat Marokkaanse en Turkse kinderen en kinderen uit een gezin met een laag inkomen meer overgewicht hebben vergeleken met andere kinderen (GG&GD Utrecht, 2010, p.44). 'In de gemeente Utrecht is te zien dat 35% van de Turkse kinderen met zeer laag opgeleide ouders (geen opleiding, basisonderwijs) en 29% van hoog opgeleide ouders (HBO/WO) overgewicht hebben. In vergelijking met Nederlandse kinderen is dit respectievelijk 31% en 8% en met Marokkaanse kinderen is dit respectievelijk 28% en 19%' (Gemeente Utrecht², 2008). Bovendien is er in de periode 2002- 2008 een toename van overgewicht onder Turkse kinderen zichtbaar, ondanks alle maatregelen van de gemeente (GG&GD Utrecht, 2010, p. 44). Naast dat de gemeente de gezondheid van de Turkse kinderen slecht beoordeeld geven de Turkse kinderen ook zelf aan hun gezondheid slechter te ervaren dan andere groepen. Zo ervaren ze hun eigen gezondheid gemiddeld zo'n 7% slechter dan een gemiddeld kind in Utrecht waarbij zij zich

in verhouding tot autochtone Utrechtse jongeren zo'n 13% minder gezond ervaren (GG&GD Utrecht, 2010, p. 34).

Naast lichamelijke gezondheid blijkt er binnen de Turkse groep ook meer internaliserend probleemgedrag te zijn, waarbij vooral Turkse meisjes vaker gedragsproblemen hadden dan andere meisjes (GG&GD Utrecht, 2010, pp. 27-30). Ook blijken de Turkse kinderen vaker dan andere groepen problemen te hebben met leeftijdsgenoten (GG&GD Utrecht, 2010, p. 31).

Zowel uit landelijk als lokaal onderzoek blijkt dus dat allochtone meisjes en met name de Turkse meisjes nog steeds weinig bewegen en aan overgewicht lijden, ondanks overheidsmaatregelen en beleid van de gemeente om deze problemen aan te pakken. Hoewel er steeds meer onderzoek wordt verricht naar sportparticipatie onder allochtone mannen en vrouwen, zowel jongeren als volwassenen is er gering onderzoek gedaan naar factoren die invloed uitoefenen op de sportparticipatie van de specifieke Turkse groep. Het is daarom relevant en interessant om dit onderzoek uit te voeren. De vraag die hierbij ontstaat is *waarom* Turkse meisjes en vrouwen minder participeren in sport en wat voor factoren hun sportparticipatie beïnvloeden.

Binnen dit onderzoek zal dan ook getracht worden een beschrijving te geven waarom de Turkse meisjes en vrouwen minder sporten dan andere groepen. Dit zal gedaan worden door te kijken naar de betekenis die Turkse meisjes en vrouwen aan sport geven en welke factoren zij onderscheiden die de sportparticipatie beïnvloeden. Naast de doelgroep wordt ook gekeken naar de invloed van ouders en beleidsmakende instanties op de sportparticipatie van Turkse meisjes aangezien deze hier mogelijk ook een rol in kunnen spelen. Zo wordt naast de betekenisgeving van Turkse meisjes en vrouwen, ook gekeken naar de betekenis die aan sport wordt gegeven door ouders van Turkse meisjes en de overheid. Vervolgens zal geanalyseerd worden of er tussen deze groepen een kloof ten aanzien van de verschillende betekenisgeving te onderscheiden is. Aan de hand van dit verkennend onderzoek zal getracht worden meer inzicht te verkrijgen in dit vraagstuk.

1.4 Leeswijzer

Om uiteindelijk tot de beantwoording van het vraagstuk te komen zullen verschillende stappen worden gezet. Als eerst zal in hoofdstuk 2 het onderzoeksperspectief worden beschreven waarbij duidelijk wordt vanuit welke visie en op welke manier het vraagstuk onderzocht zal worden. Het volgende hoofdstuk gaat in op de methodologie van het onderzoek. Hierbinnen staan de centrale vraagstelling en deelvragen gepresenteerd en wordt duidelijk aan de hand van welke onderzoeksmethode er data wordt verzameld. Om meer inzicht in het vraagstuk sportparticipatie te krijgen gaat hoofdstuk 4 in op factoren die van invloed kunnen zijn op de sportparticipatie aan de hand van literatuur van verschillende auteurs. In hoofdstuk 5 zullen de resultaten van het onderzoek worden beschreven, waar in hoofdstuk zes vervolgens dieper op in zal worden gegaan door middel van een analyse. In hoofdstuk 7 zal aan de hand van de resultaten en de analyse uiteindelijk een conclusie worden getrokken waarbij de centrale vraagstelling en deelvragen worden beantwoord. In het afsluitende hoofdstuk wordt tot slot de waarde van de conclusie kritisch onder de loep worden genomen aan de hand van een discussie.

2. Onderzoeksperspectief

Het vraagstuk sportparticipatie van Turkse meisjes en vrouwen kan op verschillende manieren benaderd worden. In dit hoofdstuk zal duidelijk worden binnen welk domein dit onderzoek wordt uitgevoerd. Dit hoofdstuk beschrijft hoe wij de wereld met betrekking tot het onderzoek zullen zien en interpreteren. Dit zal worden gedaan door aan te geven welke positie wij binnen het onderzoek innemen. Deze beschrijving is belangrijk omdat een onderzoeker handelt volgens eigen normen, waarden en ervaringen welke van invloed zijn op het onderzoek. Hiermee heeft iedere onderzoeker dus een andere 'bril' op en binnen dit hoofdstuk zal duidelijk worden vanuit welke bril wij dit onderzoek benaderen. Hierbij zullen de onderzoeksperspectieven en het veld van *context, macht/belangen en overeenkomst/verschillen* waarbinnen het onderzoek plaatsvindt uiteengezet worden. Dit zal uiteindelijk uitmonden in een analysekader.

2.1 Aard van het onderzoek

Het vraagstuk sportparticipatie van Turkse- Nederlandse meisjes en vrouwen is bij ons gaan leven doordat uit cijfers naar voren is gekomen dat Turkse meisjes en vrouwen achterblijven in deelname van sport en het hoogste percentage overgewicht hebben ten opzichte van andere groepen. (Dit is opmerkelijk omdat uit beleid van de gemeente is waar te nemen dat het sterk is gericht op het stimuleren van sport voor deze doelgroep. Een voorbeeld is het project 'Meedoen allochtone jeugd door sport'.

In de inleiding is uiteengezet dat het maken van beleid op het gebied van sport door de overheid vaak vanuit een functionalistische visie wordt gedaan. Deze benadering gaat uit van het idee dat de samenleving een georganiseerd systeem is, waarbij alle onderdelen een functie hebben voor het algehele systeem (Coackley & Pike, 2009, pp. 39-41). De functionalistische visie ziet sport dan ook als een onderdeel van dat systeem dat invloed uitoefent op andere aspecten binnen de samenleving als onderwijs, werk en integratie. Binnen zo'n systeem houden de verschillende onderdelen elkaar in balans. Sport wordt daarbij gezien als een middel dat positieve effecten heeft op verschillende onderdelen binnen de samenleving als geheel. Ook wij zijn met het idee opgegroeid dat sport positieve effecten heeft op bijvoorbeeld het opdoen van sociale contacten en de gezondheid.

De overheid gaat uit van de gedachte dat ze door middel van het stimuleren van sport invloed kunnen uitoefenen op de sportparticipatie van zijn burgers. Het beleid van de overheid is gericht op het creëren van kansen om deel te nemen aan sporten door het beïnvloeden van de omgeving. Vervolgens moeten burgers zelf de stap nemen om van dergelijke kansen gebruik te maken. Zo wil de overheid sporten voor iedereen mogelijk maken door verenigingen te subsidiëren en sporten goedkoop te maken.

De aard waarmee de overheid het vraagstuk sportparticipatie benadert is grotendeels deterministisch. Het determinisme gaat uit van de gedachte dat mensen voorspelbaar handelen en dat handelen gebeurt op basis van een voorgaande gebeurtenis. Het gedrag van mensen en het handelen van mensen valt vanuit deze visie altijd logisch te verklaren door te kijken naar voortgaande gebeurtenissen. Handelen gebeurt dan ook niet uit eigen wil, maar wordt bepaald door kenmerken van de omgeving (Boonstra & Caluwé, 2006, p.8). De overheid geeft dus mogelijkheden tot het deelnemen aan sport en verwacht dat allochtone meisjes en vrouwen zelf van die kansen gebruik maken om te gaan sporten.

Echter, zijn wij van mening dat de sportparticipatie niet alleen beïnvloed wordt door kenmerken uit de omgeving van Turkse meisjes en vrouwen. Ook denken wij dat de meisjes en vrouwen zelf invloed uitoefenen op hun omgeving en daarmee ook op de sportparticipatie. Dit idee is voluntaristisch van aard. Het voluntarisme is een meer subjectieve benadering, die de visie draagt dat mensen de eigen omgeving creëren waarbij handelen plaats vindt op basis van interpretaties. Doordat mensen hun eigen omgeving creëren hebben ze de mogelijkheid om deze omgeving zelf te veranderen (Boonstra & Caluwé, 2006, p. 8). Vanuit deze gedachte sporten allochtone meisjes en vrouwen dus niet alleen wanneer de mogelijkheden tot sporten er zijn, maar geven zij meerdere betekenissen aan sport die hun sportparticipatie beïnvloeden. Hiermee wordt de deterministische visie van de overheid ter discussie gesteld.

Echter, sluiten wij de deterministische visie niet geheel uit aangezien wij van mening zijn dat factoren in de omgeving van mensen wel degelijk van invloed zijn op de sportparticipatie. Zo hebben naar ons idee factoren als lage kosten om te sporten, gescheiden sportmogelijkheden en de mening van ouders wel degelijk invloed op de sportparticipatie van Turkse meisjes en vrouwen. Bovendien denken we dat ouders veel invloed hebben op de betekenis die kinderen aan sport geven, omdat normen, waarden, gewoonten en gebruiken via opvoeding worden meegegeven. Ook de overheid speelt als actor een belangrijke rol omdat het een dominante en heersende visie over sport presenteert. Zo vloeit de positivistische visie van sport in vele aspecten van het sociale leven voort, zoals opvoeding, studie, en werk waarmee het een belangrijke invloed uitoefent op het beeld dat sport krijgt binnen de Nederlandse samenleving. Hiermee wordt van uit gegaan dat de Turkse meisjes en vrouwen niet geheel zelf keuzes maken in hun sportparticipatie maar ook beïnvloedt worden door de omgeving. De aard van het vraagstuk zal dan ook benadert worden vanuit het determinisme en voluntarisme. De positionering van het voluntarisme en determinisme staan vermeld in onderstaande tabel 2.2 onderzoeksdomeinen Deetz.

2.2 Een andere kijk op overheidsbeleid

Het overheidsbeleid gericht op het stimuleren van sport heeft niet het gewenste effect op de sportparticipatie van Turkse meisjes en vrouwen. Dit vormt een aanleiding om kritisch en vanuit een andere visie te kijken naar de door de overheid veelal gebruikte functionalistische visie van sport. Een dergelijke visie om naar sport te kijken is de kritische theorie. De kritische theorie gaat uit van tegenstellingen, complexiteit en veranderingen in de maatschappij waarbij het kantttekeningen zet bij diverse ordeningsprincipes in de maatschappij (Coackley & Pike, 2009, pp. 44-48). Zo stelt de kritische visie bijvoorbeeld dat sport naast positieve gevolgen ook vele aspecten van in- en uitsluiting bevat.

Deze visie kijkt kritisch naar betekenissen die er binnen de sport worden gevormd en hoe die binnen de samenleving geproduceerd en gereproduceerd worden. Deze aannames over de werkelijkheid worden ook wel discourses genoemd (Knoppers, 2011). Discourses zijn heersende ideeën binnen de samenleving die als waarheid worden aangenomen en welke een bepaald oordeel geven over wat als goed of fout wordt gezien (Knoppers, 2011). Voorbeelden hiervan zijn: een slank en gespierd lichaam wordt als gezond gezien en vrouwen die gespierd zijn worden als mannelijk ervaren. Daarnaast heeft de kritische visie kritiek op de functionalistische visie in het aspect dat het in zijn aannames geen rekening houdt met machtsverschillen (Coackley & Pike, 2009).

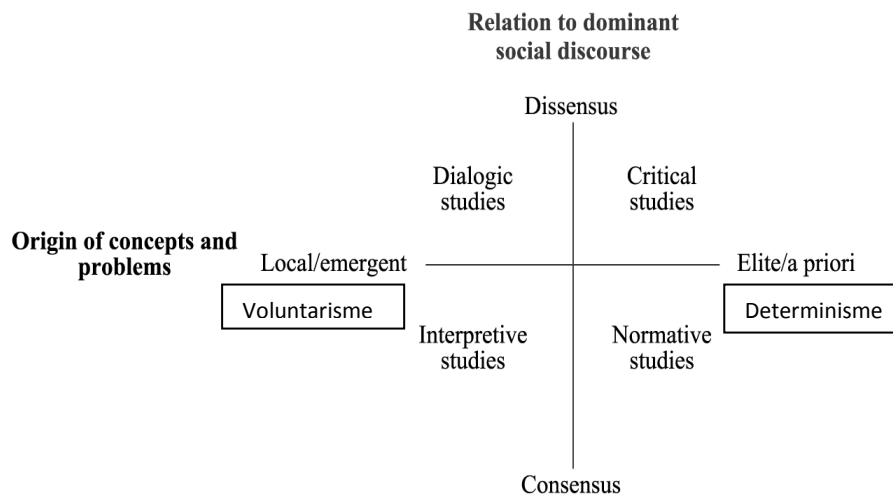
In ons onderzoek willen we de heersende, positivistische visie van sport aan de kaak stellen door te kijken naar de betekenissen die Turkse meisjes, vrouwen en ouders en de overheid geven aan sport. Het verschijnsel sportparticipatie van Turkse meisjes en vrouwen zal onderzocht worden door te begrijpen waarom en in welke context Turkse meisjes en vrouwen minder sporten dan andere groepen.

2.3 Het verschijnsel sportparticipatie

Er kan op verschillende manieren naar het verschijnsel sportparticipatie worden gekeken. Bij het onderzoeken van dit verschijnsel wordt vanuit een bepaalde werkelijkheid naar de wereld gekeken. Deetz (2000) stelt als reactie op andere auteurs paradigma's ter discussie en ontwerpt zelf vier domeinen van onderzoeksbenaderingen. Vanuit deze vier posities kan op verschillende manieren naar de wereld en de werkelijkheid worden gekeken. De werkelijkheid waarmee er naar de wereld wordt gekeken bepaalt onder andere hoe de onderzoeker zijn onderzoek benadert, wat het onderzoekt en hoe de onderzoeker het onderzoek uit gaat voeren. Het perspectief bepaalt dus hoe het probleem binnen de context wordt gepositioneerd en welke positie de onderzoeker zelf inneemt. Hiermee kan het onderzoeksperspectief als een bril worden gezien waarmee naar het vraagstuk sportparticipatie van Turkse meisjes en vrouwen wordt gekeken (Deetz, 2000).

Deetz (2000) baseert zijn onderzoeksperspectieven op twee dimensies, de consensus-dissensus en local/emergent-elite/a priori dimensie. De consensus-dissensus dimensie gaat over de relatie tussen onderzoek, de onderzoeker en de bestaande sociale orde. Volgens de consensus dimensie wordt er uitgegaan van eenheid en van continuïteit in de wereld. "Onderzoeken zoeken naar een bepaalde orde en zien het voortbrengen van orde als een belangrijk onderdeel van natuurlijke en sociale systemen"(Deetz, 2000, p. 133). Dissensus gaat daarentegen uit van verschillen en strijd binnen de wereld. "Bestaande sociale systemen zorgen voor de overheersing van mensen en belangen, door de onderdrukking van conflicten"(Deetz, 2000, p. 135). Binnen een bepaald systeem is er dus altijd sprake van macht, belangenverschillen en conflicten.

De local/emergent-elite/a priori dimensie bevat de discussie over de ontwikkelingen van onderzoeksconcepten. "De twee extremen daarbij zijn dat het concept geheel in relatie met de organisatie wordt gevormd (local/emergent) en dat zij door de onderzoeker ingebracht worden en de betekenis statisch wordt gehouden door het onderzoeksproces heen (elite/ a priori)"(Deetz, 2000, p.). Het door de onderzoeker ingebrachte onderzoeksconcept wordt binnen het elite/ a priori gebied gedaan op basis van een tevoren bedachte theorie, los van de organisatie. Bij local/emergent kan "het onderzoeksconcept tijdens het onderzoek veranderd worden omdat het open staat voor nieuwe betekenissen gebaseerd op interacties binnen het onderzoeksproces"(Deetz, 2000, p. 131) Binnen de dimensie van elite/a priori staat het onderzoeksconcept het gehele onderzoek vast (Deetz, 2000). In het onderstaande schema 2.2 worden de vier hoofddomeinen binnen de dimensies geplaatst.

Gekeken naar het schema van Deetz vindt ons onderzoek voornamelijk binnen het interpretatieve domein plaats. Hierbij wordt de betekenis die subjecten aan het vraagstuk geven onderzocht. Zo gaan we de interpretaties die Turkse meisjes, vrouwen, ouders en de overheid geven aan sport onderzoeken. Het onderzoek zal voornamelijk op local/emergent gebied plaatsvinden, omdat we als onderzoekers open staan voor nieuwe betekenissen die gebaseerd zijn op de interpretaties van de subjecten. Dit sluit aan op de voluntaristische benadering van het vraagstuk. De subjecten zijn zelf in staat betekenissen te vormen. Bovendien zal de theorie in het onderzoek niet de leidraad vormen van het onderzoek, maar gebruikt worden als gids. We zullen in contact komen met de subjecten en de subjecten observeren. Hierdoor ontstaat de mogelijkheid om het onderzoeksconcept tijdens het onderzoek te veranderen.

Echter, niet alleen de interpretatieve benadering speelt een rol in ons onderzoek, we denken ook dat meerdere werkelijkheidsbeelden in ons onderzoek centraal staan. In het onderzoek wordt uitgegaan van de gedachte dat er niet vanzelfsprekend een orde in de maatschappij bestaat. Groepen mensen hebben verschillende belangen, waarbij altijd een belang heersend is. Dit is constant in beweging waarbij er geprobeerd wordt andere belangen heersend te maken. Hiermee is er altijd sprake van overheersing en onderdrukking van belangen. In ons onderzoek denken we dat de overheid de dominante visie van sport uitdraagt. We gaan daarmee ook uit van de gedachte dat binnen het vraagstuk sportparticipatie de omgeving van invloed kan zijn op het handelen van de subjecten. Dit sluit bij het benaderen van het vraagstuk vanuit het determinisme. Daardoor zal het onderzoek ook benaderd worden vanuit de dissensus- dimensie, binnen de lijnen van de dialogic en critical studies. Ook Schultz and Hatch (1996) geven aan dat het gebruik maken van meerdere paradigma's zorgt voor ruimdenkendheid en een meerwaarde voor het onderzoek. Binnen ons onderzoek denken we dat het gebruik van de verschillende dimensies een meerwaarde is, doordat de betekenissen van de subjecten vanuit meerdere werkelijkheidsbeelden worden benaderd.

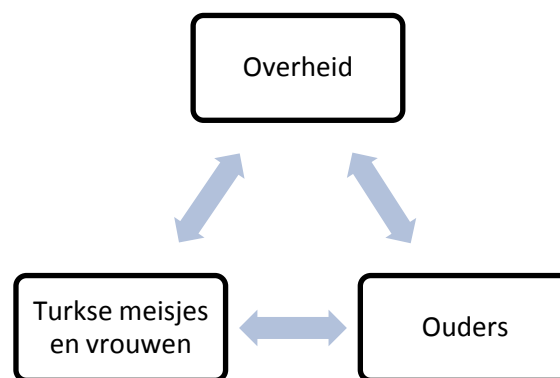
2.4 Krachtenveld

Om inzicht te krijgen in het vraagstuk sportparticipatie van Turkse meisjes en vrouwen speelt de omgeving een belangrijke rol. De drie actoren die hier centraal staan zijn zoals eerder benoemd: Turkse meisjes en vrouwen, ouders en de overheid. Hoe deze met elkaar in verbinding staan en elkaar beïnvloeden staat beschreven in tabel 2.3. Vanuit de interpretatieve benadering is de *context* belangrijk waardoor we kijken hoe de actoren met elkaar in verbinding staan. De tabel laat met de pijlen ook zien dat de drie actoren elkaar beïnvloeden in het vormen van betekenissen rondom sport.

2.4.1 Context

De context speelt een belangrijke rol in het krachtenveld. Alle drie actoren staan namelijk in contact met hun omgeving. De omgeving oefent daarom indirect invloed uit op de actoren en de betekenis die zijn aan sport geven. Doordat de omgeving binnen dit onderzoek een belangrijke rol speelt is het noodzakelijk te weten welke factoren vanuit de omgeving invloed uit kunnen oefenen op de betekenisgeving aan sport door de actoren. Hierbij zal bijvoorbeeld gekeken worden naar de invloed van politiek- maatschappelijke en economische omstandigheden.

Tabel 2.3 Krachtenveld betekenisgeving sport

2.4.2 Betekenisgeving, belangen en macht

Binnen het krachtenveld geven de actoren verschillende *betekenissen* aan sport. Hierbij hebben zij ook verschillende *belangen* bij de betekenis die er aan sport wordt gegeven. Sommige actoren beschikken over de macht om hun belang heersend te maken. Het is belangrijk de belangen uiteen te zetten om de context beter te begrijpen.

Met name de overheid heeft een groot belang in de betekenis die er rondom sport wordt gecreëerd. De overheid probeert een bepaalde definitie aan sport te geven die voor hen zo gunstig mogelijk is. In het overheidsbeleid wordt sport positief gepresenteerd om problemen binnen de samenleving op te lossen. Voor de overheid is het belangrijk om deze positieve kanten van sport te belichten zodat draagvlak voor beleid kan worden gecreëerd. Wanneer sport een negatieve betekenis binnen de maatschappij zou hebben dan zouden mensen waarschijnlijk minder snel gaan sporten en zou overheidsbeleid gericht op sport waarschijnlijk minder steun krijgen. Voor de overheid is het dus belangrijk dat binnen de samenleving positieve betekenissen aan sport worden gegeven. Hiermee heeft het veel *macht* in het definiëren van sport en haar effecten. De overheid kan door middel van beleid op landelijk, regionaal en lokaal niveau haar visie op sport verspreiden. Hiermee heeft de

overheid een groot belang en veel macht bij de betekenis die er aan sport wordt gegeven. Zij zullen dan ook willen dat de Turks meisjes, vrouwen en de ouders dezelfde betekenis aan sport geven.

We weten echter niet wat voor betekenis er aan sport door de Turkse meisjes, vrouwen en ouders aan sport wordt gegeven en wat hun belang is bij het definiëren van deze betekenissen. Zo kunnen de Turkse meisjes, vrouwen en ouders een overeenkomstige, maar ook een andere visie over sport hebben dan de overheid. Wanneer hun visie niet overeenkomst met de dominante visie van de overheid hebben zij binnen dit onderzoek de macht om een tegengeluid te horen en daarmee de dominante visie van de overheid tegen te spreken. *Verschillen en overeenkomsten* in de betekenisgeving aan sport van betrokken actoren kunnen dus onderscheiden worden.

Het indelen van verschillende betekenissen zal gebeuren aan de hand van het differentiatie- en fragmentatieperspectief van Martin (Bestuurskunde Aruba). Het differentiatieperspectief gaat uit van verschillende groepen met eigen betekenissen binnen organisaties. Er zijn verschillende subculturen die naast elkaar leven en samen één cultuur vormen waarbij sprake kan zijn van consensus. “Het differentiatieperspectief onthult de werking van machtspatronen binnen de organisatie, erkent belangenconflicten tussen groepen en wijst op meningsverschillen”(Bestuurskunde Aruba). Binnen ons vraagstuk onderscheiden we verschillende groepen als de overheid, ouders, meisjes en vrouwen die verschillende betekenissen aan sport geven. Bovendien gaan we in op de macht en belangen die de actoren hebben bij het uitdragen van de visies over sport. Het fragmentatieperspectief daarentegen gaat uit van de visie dat consensus niet bestaat, omdat er nooit sprake kan zijn van één subcultuur of cultuur. Eenduidigheid is een illusie, er zijn altijd verschillen binnen culturen van organisaties(Bestuurskunde Aruba). Behalve dat het perspectief aangeeft dat er verschillen binnen culturen zijn, wordt ook de complexiteit ervan als belangrijk ervaren. Zoals bij het differentiatieperspectief te zien valt gaan we uit van betekenisgeving per groep, echter wij houden wel in ons achterhoofd dat er geen sprake kan zijn van één Turkse cultuur. Een cultuur is complex omdat het vele aspecten bevat, waardoor het niet eenduidig te benaderen is(Bestuurskunde Aruba).

2.5 Resumé

Binnen dit hoofdstuk is duidelijk geworden welk onderzoeksperspectief voor dit onderzoek leidend zal zijn. Door middel van interpretatief onderzoek zal worden gekeken naar de betekenis die Turkse meisjes, vrouwen, ouders en de overheid aan sport geven. De verhouding tussen deze drie actoren en hoe ze elkaar beïnvloeden is uitgewerkt in een analysekader. Hier werd tevens uiteengezet wat voor invloed betekenissen, macht, belangen en context hebben op het vraagstuk sportparticipatie en de rol van betrokken actoren hier in spelen. In het hierop volgende hoofdstuk methodologie zal duidelijk worden hoe het onderzoek vanuit de interpretatieve benadering zal worden uitgevoerd.

3. Methodologie

In de inleiding is de aanleiding voor het onderzoek beschreven. In de probleem- en doelstelling van het onderzoek wordt dit nog eens uiteengezet. Hieruit volgen de centrale vraagstelling en deelvragen waarmee duidelijk wordt waar het onderzoek zich op gaat richten. Vervolgens zal er een stap worden gemaakt naar het specificeren van de doelgroep en de operationalisatie van kernbegrippen. Op deze manier wordt duidelijk wat er binnen het onderzoek precies wordt onderzocht. Vervolgens zal de onderzoeksmethode en de manier waarop van dataverzameling worden toegelicht. Hier wordt duidelijk waarom er voor interviews, observaties en documenten als onderzoeksmethode is gekozen en deze methodes binnen dit onderzoek nuttig zijn. Tot slot wordt ingegaan op de betrouwbaarheid en validiteit van het onderzoek.

3.1 Probleem en doelstelling

3.1.1 Probleemstelling

De laatste jaren probeert de overheid steeds meer allochtone jongeren aan het bewegen te krijgen die voorheen minder aan sport deden dan autochtone jongeren. Onder andere in het kader om overgewicht te voorkomen en integratie te bevorderen. Met name allochtone meisjes zijn voor de overheid een belangrijke doelgroep, omdat deze uit onderzoek blijkt minder sporten dan autochtone meisjes, maar ook allochtone jongens.

Hoewel het beleid succes ondervindt, omdat steeds meer allochtone meisjes gaan sporten en met name Marokkaanse meisjes, is er ook een groep waar de sportparticipatie niet is gestegen. Turkse meisjes blijken uit cijfers van de gemeente Utrecht niet meer te zijn gaan sporten en veel overgewicht te hebben. De vraag is dan ook waarom het beleid niet aanslaat bij deze groep en waarom zij minder sporten dan andere groepen.

Om het vraagstuk sportparticipatie van Turkse meisjes en vrouwen inzichtelijk te maken zal de volgende vraagstelling binnen dit onderzoek worden gehanteerd:

Welke factoren zijn van invloed op de sportparticipatie van Turkse meisjes en vrouwen gekeken naar de betekenisgeving die er aan sport wordt gegeven?

Deze vraagstelling zal getracht beantwoord te worden aan de hand van de volgende deelvragen:

“Welke factoren zijn van invloed op de sportparticipatie van Turkse meisjes en vrouwen?”

“Welke betekenis geven Turkse meisjes, vrouwen en ouders aan sport?”

“Welke betekenissen geeft de overheid aan sport?”

3.1.2. Doelstelling

Het doel van dit onderzoek is dan ook om meer inzicht te krijgen in het vraagstuk sportparticipatie van Turkse meisjes en vrouwen en proberen te begrijpen waarom Turkse meisjes en vrouwen minder participeren in sport dan andere groepen. Dit zal gedaan worden door te kijken naar de betekenis die Turkse meisjes en vrouwen aan sport geven waarbij geprobeerd zal worden factoren te onderscheiden die van invloed kunnen zijn op deze sportparticipatie.

3.2 Doelgroep

In de centrale vraagstelling staat expliciet dat naar betekenisgeving van sport zal worden gekeken om meer inzicht in het vraagstuk sportparticipatie van Turkse meisjes en vrouwen te krijgen. Binnen dit onderzoek wordt naar de betekenisgeving van de doelgroep en betrokken actoren gekeken. De doelgroep en betrokken actoren zijn eerder in het analysekader uiteengezet.

3.2.1 Turkse meisjes en vrouwen

De centrale doelgroep voor dit onderzoek zijn Turkse meisjes en vrouwen. De verminderde sportparticipatie is bij zowel Turkse meisjes als vrouwen aanwezig is. Daarnaast begint de keuze om wel of niet te participeren in sport op jonge leeftijd waarmee sportparticipatie op latere leeftijd ook wordt bepaald. Hiermee zal de focus van betekenisgeving aan sport liggen bij Turkse meisjes en vrouwen.

3.2.2 Turkse Ouders

Naast meisjes en vrouwen zullen we bij het inzichtelijk maken van het vraagstuk sportparticipatie ook met Turkse ouders en betrokken instanties in gesprek gaan. Naar onze mening oefenen ouders veel invloed uit op de sportkeuze van kinderen en is het daarom ook belangrijk om de betekenis die zij aan sport geven te begrijpen.

3.2.3 Overheid

Tot slot maakt de overheid veel beleid om allochtone vrouwen en jongeren aan het sporten te krijgen. Dit doen zij vanuit een bepaalde visie waarmee zij ook kennis en inzicht hebben in het vraagstuk sportparticipatie van Turkse meisjes en vrouwen. Hiermee denken wij dat de overheid en betrokken instanties ons inzicht kunnen geven in het vraagstuk. Daarnaast zal gekeken worden of de betekenisgeving van Turkse meisjes, vrouwen en ouders verschilt van de overheid om te kijken of dit een rol speelt in de verminderde sportparticipatie.

3.3 Operationalisatie kernbegrippen

Binnen dit onderzoek worden meerdere begrippen gebruikt waarvan het belangrijk is een uitleg te geven wat zij binnen ons onderzoek zullen betekenen.

Turkse meisjes en vrouwen/ Turkse ouders

Binnen dit onderzoek wordt de volgende definitie van Turkse meisjes aangehouden. Meisjes of vrouwen die in Turkije zijn geboren of wiens beide ouders in Turkije zijn geboren. Ook ouders worden binnen dit onderzoek als Turks gezien wanneer zij zelf uit Turkije of beide ouders afkomstig zijn uit.

Sportparticipatie

De aanleiding van ons onderzoek is de verminderde sportparticipatie van de Turkse meisjes en vrouwen binnen de gemeente Utrecht. Hiermee bepaalt de gemeente Utrecht de definitie van sportparticipatie. Volgens de GG&GD sport een kind voldoende wanneer het voldoet aan de NNGB-norm: "Voor jongeren tot 18 jaar geldt: dagelijks (zomer en winter) een uur ten minste matig intensief lichamelijke activiteit (5 MET (bijvoorbeeld aerobics of skateboarden) tot 8 MET (bijvoorbeeld hardlopen 8 km/uur)), waarbij de activiteiten minimaal twee maal per week zijn gericht op het verbeteren of handhaven van lichamelijke fitheid (kracht, lenigheid en coördinatie)" (CBS).

Hoewel de aanleiding voor het kijken naar de verminderde sportparticipatie gebaseerd is op een definitie van de overheid hoe zij sporten ervaren, zal binnen dit onderzoek ieder subject vrij zijn een eigen betekenis een sportparticipatie te geven. Dit omdat we kijken naar de betekenis die mensen aan sport geven. Hierdoor kunnen mensen verschillende visies over sport hebben en binnen dit onderzoek worden deze verschillen erkend.

Overheid

De overheid is onder te verdelen in de rijksoverheid, dat wil zeggen de centrale overheid zoals regering en ministers, en in de lagere overheden zoals provincies en gemeenten (Overheid.nl). Binnen dit onderzoek zal met name gekeken worden naar de overheid in de zin van de gemeente Utrecht en medewerkers van de gemeente. Hier is voor gekozen omdat binnen ons onderzoek gekeken wordt naar de betekenisgeving aan sport in een specifieke omgeving en context. Dit is de stad Utrecht en daarmee speelt met name de gemeente Utrecht als overheidsinstantie een rol binnen ons onderzoek.

Betekenisgeving aan sport

Onder betekenisgeving aan sport zal binnen dit onderzoek het volgende worden verstaan. Alle ideeën, gedachtes, opvattingen en gevoelens die mensen hebben over sport, of voelen bij sport. Deze opvatting is erg breed, omdat wij de respondenten de vrijheid willen geven hun eigen betekenis aan sport te geven.

Eerste en tweede generatie

Binnen dit onderzoek wordt enkele keren verwezen naar eerste en tweede generatie Turkse mensen. Onder eerste generatie Turken, worden mensen verstaan die in Turkije zijn geboren, of waarvan beide ouders in Turkije zijn geboren. Onder tweede generatie Turken worden mensen verstaan waarvan, ten minste één van beide ouders in Turkije geboren is (Hildebrandt et al., 2008/2009, p. 138).

3.4 Kwalitatief onderzoek

Het vraagstuk sportparticipatie Turkse meisjes en vrouwen zal inzichtelijk worden gemaakt aan de hand van kwalitatief onderzoek. Dit omdat vanuit de interpretatieve visie gekeken wordt naar betekenissen die subjecten aan het vraagstuk geven. Alleen door middel van kwalitatief onderzoek kan men ingaan op dergelijke betekenissen.

Volgens Everaert & van Peet is kwalitatief onderzoek, “een onderzoek dat dient uitgevoerd worden in een natuurlijke omgeving en de betekenissen die uit het onderzoek afgeleid worden, zijn specifiek voor een bepaalde situatie in een bepaalde context” (2005, p. 16). Denzin & Lincoln geven de volgende beschrijving van kwalitatief onderzoek; “qualitative research is a multimethod in focus, involving an interpretive naturalistic approach to its subject matter” (1994, p.2).

De auteurs geven dus aan dat bij kwalitatief onderzoek een verschijnsel wordt onderzocht door te kijken wat voor betekenissen subjecten aan het verschijnsel geven. Dit onderzoek vindt plaats binnen een bepaalde omgeving en context die specifiek voor dit vraagstuk geldt. Dit houdt dus in dat over een bepaalde groep iets kan worden gezegd, maar dit niet automatisch ook voor een zelfde soort groep hoeft te gelden. Het hoeft niet voor zelfde soort groep te geven, omdat zij zich in een geheel andere natuurlijke omgeving en context bevinden. Het gaat hierbij dan ook om een specifieke situatie waarbij je als onderzoek niet kan generaliseren.

Door te kijken naar de betekenissen die door Turkse meisjes, ouders en overheidsinstanties aan Het onderzoek vindt plaats binnen de natuurlijke omgeving en context als de gemeente Utrecht, de wijk(en) en de buurt(en) waarin de mensen wonen en leven. Hierbij wordt ook gekeken naar de invloed van politieke, maatschappelijke en economische gebeurtenissen op het vraagstuk.

3.4.1 Dataverzameling

Bij kwalitatief onderzoek kan er op verschillende manieren data worden verzameld. Omdat er naar de betekenisgeving wordt gekeken kan deze op verschillende manieren worden onderzocht volgens Denzin & Lincoln. Zij zeggen hierover het volgende: "All of these research practices can provide important insights and knowledge. No specific method or practice can be privileged over any other, and none can be eliminated out of hand" (Denzin & Lincoln, 1994, p.3). Voor het verzamelen van gegevens over de betekenisgeving aan sport zal dan ook gebruik worden gemaakt van verschillende onderzoeksmethoden: interviews, observaties en documenten.

Interviews:

Interviews en gesprekken zijn een belangrijke methode om veel over een onderwerp te weten te komen. Een onderzoeker kan veel informatie uit de interviews kunt halen omdat hij steeds door kan vragen. Op deze manier kan een onderzoeker veel over betekenissen te weten komen (Denzin & Lincoln, 1994, pp 4-6).

Er zijn drie manieren om dergelijke interviews uit te voeren, gestructureerd, semigestructureerd en ongestructureerd. De interviews die binnen dit onderzoek worden uitgevoerd zullen ongestructureerd en semi- gestructureerd verlopen. Een ongestructureerd interview houdt in dat de onderzoeker het interview open, zonder vragen en een inleiding ingaat. De sturing van het interview wordt bepaald door de antwoorden die door de respondenten worden gegeven en aan de hand daarvan zal de respondent doorvragen (Banister et al, 1997, 51). Wij zullen dit doen door open gesprekken met Turkse vrouwen en meisjes over sport aan te gaan en aan de hand van hun antwoorden doorvragen naar betekenissen die voor ons vraagstuk relevant zijn.

Daarnaast zullen er ook semi- gestructureerde interviews plaatsvinden. Dit houdt in dat het interview zal worden uitgevoerd aan de hand van een vooraf opgestelde topiclijst waarbij de inhoud en de volgorde van de vragen niet vast zullen liggen. Deze lijst vormt een hulpmiddel voor de onderzoeker om op terug te grijpen wanneer een respondent helemaal van het onderwerp afwijkt. In de interviews zullen vooral open vragen worden gesteld om de respondenten de ruimte te geven om zelf de betekenisgeving aan sport te beschrijven. Echter, zullen de antwoorden van de respondent altijd leidend zijn.

Respondenten:

In het onderzoek wordt getracht tenminste tien Turkse meisjes en vrouwen, tien ouders en drie overheidsinstanties te interviewen.

Voor deze hoeveelheid respondenten is gekozen, om een representatief beeld te kunnen krijgen van de betekenissen die door de doelgroep aan sport wordt gegeven. Echter, hebben we wel te maken met een bepaald tijdsbestek waarbinnen het onderzoek moet plaatsvinden waardoor het onderzoek moet worden afgebakend. Daarnaast zullen drie interviews worden afgenomen met medewerkers van betrokken en beleidsinstanties om ook deze betekenisgeving aan sport te kunnen onderzoeken. Naast de interviews en gesprekken zal hierbij gebruik worden gemaakt van een documentenanalyse.

Observaties:

Naast de interviews als onderzoeksmethode zal er in dit onderzoek ook gebruik gemaakt worden van observaties. Deze onderzoeksmethode is van belang omdat niet alleen uit woorden van de respondent maar ook aan de sfeer en de houding van de respondenten en de omgeving belangrijke aspecten aangaande de betekenisgeving aan sport kan worden afgelezen. Tevens kan de sfeer van de omgeving en context tijdens het interview van invloed zijn op de antwoorden van de respondent. Hierdoor kan een respondent mogelijk anders reageren of antwoorden. Door middel van observaties kan er mogelijk achterhaald worden wat de respondenten met deze antwoorden bedoelen of hoe deze beïnvloed worden. In dit verband wordt er ook wel gesproken over de dubbele hermeneutiek. De onderzoeker interpreteert de interpretaties van de respondent (Boessenkool, 2011). In dit onderzoek zullen wij de sfeer van het interview en de houding van de respondent interpreteren en vervolgens beschrijven.

Volgens Walsh (2004) kan een onderzoeker op verschillende manieren observeren. Ten eerste kan hij beslissen openlijk of gesloten te observeren. Dit is vaak afhankelijk van de situatie. Wanneer men niet geobserveerd wil worden of een organisatie geen toegang verleent dan zal de onderzoeker een gesloten rol in moeten nemen voor het observeren. Wij zullen openlijk observeren, omdat de respondenten weten dat wij onderzoek naar hen doen. Ze zijn zich er bewust van dat wij observeren.

Daarnaast beschrijft Walsh (2004) de manieren waarop een onderzoeker kan observeren. Zo kan een onderzoeker beslissen van een afstand te observeren, gedeeltelijk te participeren in de te onderzoeken groep, of geheel te participeren in te onderzoeken groep. Enerzijds is er dus een participerende en anderzijds een passieve houding van de observant.

De participerende houding houdt in dat de onderzoeker door middel van het deelnemen in de situatie en de context van het onderzoek observeert. Bij de passieve houding staat de onderzoeker als ware buiten de situatie en observeert de onderzoeker dus van 'buitenaf'. In dit onderzoek zal de passieve houding worden aangenomen om vanuit 'buitenaf' en los van de context de respondenten te kunnen observeren (Everart & van Peet, 2005).

Voor deze methode van observeren is gekozen om geen bevooroordeelde mening te vormen over de betekenisgeving van de respondenten om zo onafhankelijk mogelijk de sfeer en de houding van de respondenten te observeren. Binnen dit onderzoek wordt dit gedaan door tijdens het interviewen fieldnotes op te schrijven waarin wordt aangegeven hoe de sfeer van het interview en de houding van de respondent tijdens het interview was. Bovendien zullen opvallende aspecten van de omgeving en de context van het interview beschreven worden.

Documenten:

Naast het gebruiken van interviews voor het achterhalen van de betekenisgeving die overheid en betrokken instanties aan sport geven zal er ook gebruik worden gemaakt van documenten. De documenten die onderzocht worden zijn beleidsdocumenten van overheidsinstanties op het gebied van sportstimulering van allochtone jongeren (meisjes) en de rol van sport in de maatschappij.

3.5 Data- analyse

3.5.1 Interviews

De interviews zullen geanalyseerd worden door de gesprekken uit te werken in transcripties. Deze transcripties zullen worden doorgelezen en de relevante informatie ten aanzien van de centrale vraag zal worden gesorteerd. Aan de hand van deze informatie zullen verschillende thema's worden vastgesteld die vaak naar voren kwamen in de interviews en die antwoord geven op de vraagstelling.

Dergelijke thema's worden ook wel codes genoemd. Het is een continue proces van het samenvoegen van thema's, nieuwe thema's, hoofd- en subthema's en door middel van de gegevens het versterken of verzwakken van de relevantie van de thema's in het onderzoek (Boeije, 2005).

In de resultaten wordt vervolgens een samenvatting gegeven van de inhoud en informatie van de verschillende thema's. Deze samenvatting zal aangevuld worden met citaten die uit de interviews over de thema's naar voren zijn gekomen.

Het proces van het uitzoeken van relevante informatie tot hoofdcodes en subcodes wordt ook wel het proces van open codering naar axiaal codering genoemd (Boeije, 2005). Om de anonimiteit van de respondenten te waarborgen zullen de namen van de respondenten in de transcripties weggelaten worden. Wel zal vermeld worden van welke betrokken actor het citaat afkomstig is. Zo zullen citaten van Turkse meisjes en vrouwen worden vermeld met: (M1, M2.. etc.), ouders met: (O1, O2.. etc.) en overheidsinstanties met (I1, I2.. etc.) dit om het onderscheid in betekenisgeving duidelijk aan te geven.

3.5.2 Observaties

In de resultaten zullen tevens de fieldnotes van de observaties meegenomen worden. Wanneer uit de fieldnotes opvallende bevindingen naar voren kwamen die relevant waren voor het onderzoek, zijn deze opgeschreven. De fieldnotes worden gebruikt om het verhaal van de respondenten te versterken, of te ontkrachten. Wanneer er bijvoorbeeld bij een thema een bepaalde reactie plaatsvindt die opvallend is zal dit vermeld worden. Bovendien kunnen de observaties meegenomen worden in de discussie als wij het idee hebben dat de sfeer van het interview de antwoorden van de respondent heeft beïnvloedt.

3.5.3 Documenten

De documenten zullen geanalyseerd worden door ze te bestuderen op relevantie voor de betekenisgeving die overheid aan sport geeft. Verschillende beleidsplannen zullen worden doorgelezen en hieruit aspecten worden gehaald welke relevant zijn voor de visie van de overheid ten aanzien van sport. Deze resultaten zullen worden gebruikt om informatie die medewerkers van de overheid tijdens interviews geven aan te vullen.

3.6 Validiteit en betrouwbaarheid

3.6.1 Validiteit

Kwalitatief onderzoek is volgens Kvale (2002) valide wanneer het bestudeert wat het bedoeld heeft te bestuderen: "validity pertains to whether a method investigates what it is intended to investigate" (Kvale, 2002, p 300). De validiteit kan beïnvloed worden wanneer een onderzoeker selectief gegevens gaat verzamelen.

Binnen ons onderzoek laten we de respondenten zo veel mogelijk aan het woord waarmee we de gesprekken en interviews zo weinig mogelijk proberen te sturen. Op deze manier wordt er niet gestuurd in de betekenisgeving die er aan sport wordt gegeven. Echter wordt er ook geobserveerd.

Hierbij is er sprake van dubbele hermeunatiek. Dit houdt in dat de onderzoeker de interpretaties van het onderzoekssubject interpreteert. Dit is niet geheel betrouwbaar, omdat het subjectief is. Hiermee beïnvloedt het deels de validiteit van het onderzoek.

Daarnaast kan de validiteit beïnvloed worden wanneer respondenten sociaal wenselijke antwoorden geven. Omdat het onderwerp laagdrempelig is denken wij dat hier geen sprake van zal zijn. Echter, zouden medewerkers van overheidsinstanties wel sociaal wenselijke antwoorden kunnen geven, omdat zij uitkomen voor een organisatie die zij representeren.

Tot slot is ons onderzoek niet generaliseerbaar omdat er binnen dit onderzoek een specifieke groep in een specifieke context wordt onderzocht. De uitkomsten van een zelfde soort onderzoek zouden dus geheel anders zijn, omdat de onderzoekssubjecten, de onderzoekers en onderzoekscontext niet gelijk zijn. Bij interpretatief onderzoek gaat het om interpretaties en die zullen immers nooit hetzelfde zijn.

3.6.2 Betrouwbaarheid

Bij kwalitatief onderzoek is de betrouwbaarheid van het onderzoek grotendeels afhankelijk van de onderzoeker zelf, omdat de bevindingen vooral interpretaties van de onderzoeker zijn en daarmee persoonsgebonden. Tijdens het onderzoek proberen we zo weinig mogelijk proberen te sturen in de antwoorden door de respondenten door ze zo veel mogelijk hun eigen verhaal te laten vertellen. Uiteindelijk gaan we apart van elkaar de verhalen interpreteren en labelen en daarna met elkaar vergelijken. Op deze manier wordt getracht het onderzoek betrouwbaarder te maken.

3.7 Resumé

Binnen dit hoofdstuk is uiteengezet hoe het centrale vraagstuk onderzocht zal worden. Omdat vanuit de interpretatieve visie naar het vraagstuk wordt gekeken staan de betekenissen van de subjecten centraal en wordt kwalitatief onderzoek gedaan. Om achter deze betekenissen te komen is het belangrijk interviews te gebruiken als onderzoeksmethode. Daarnaast worden observaties en documenten gebruikt. Uiteindelijk zullen deze geanalyseerd worden om uiteindelijk de centrale vraagstelling te beantwoorden.

4. Sportwereld als afspiegeling van de maatschappij

Binnen dit hoofdstuk zal gekeken worden naar wat voor factoren vanuit de literatuur van invloed zijn op de verminderde sportparticipatie van Turkse meisjes en vrouwen. Hoewel nauwelijks onderzoek is verricht naar specifieke factoren die bijdragen aan het feit dat Turkse meisjes en vrouwen minder sporten dan andere groepen, zijn er diverse factoren te onderscheiden die van invloed zijn op de sportparticipatie van vrouwen en allochtone groepen in het algemeen. Hierbij zullen verschillende visies van onderzoekers naast elkaar worden gelegd om op deze manier een zo breed mogelijk beeld te krijgen van factoren die mogelijk invloed kunnen uitoefenen op de sportparticipatie van Turkse meisjes en vrouwen.

Tijdens de interviews zullen gegeven factoren vervolgens meegenomen worden om te kijken of ze werkelijk van betekenis zijn voor de sportparticipatie van Turkse meisjes en vrouwen. Echter, zal dit niet uitmonden in een vragenlijst, maar als achtergrond informatie voor een interview. De informatie van de respondent zal altijd leidend zijn, waarbij er aan de hand van de beschreven literatuur op aspecten kan worden ingegaan of worden doorggevraagd.

4.1 Visies over sport en maatschappij

Volgens verschillende auteurs is de sportwereld is op meerdere fronten een afspiegeling van de maatschappij. Verschijnselen die zich in de maatschappij voordoen reflecteren zich ook naar de sportwereld en andersom volgens Annelies Knoppers (Knoppers, 2011). In haar hoorcollege vertelt zij dat in de maatschappij diverse ongelijkheden te onderscheiden zijn op basis van etniciteit, inkomen en opleiding welke ook zichtbaar zijn binnen de sportwereld.

Dat de sportwereld een reflectie is van de maatschappij blijkt uit verschillende voorbeelden. Zo vertelt Knoppers in haar college dat vrouwen binnen de sportwereld weinig leidinggevende functies vervullen. Binnen de Nederlandse maatschappij vervullen vrouwen over het algemeen minder leidinggevende functies dan mannen.

Coakley en Pike stellen dat er vanuit verschillende perspectieven naar dergelijke ongelijkheden binnen de sportwereld kan worden gekeken. Een van deze visies is de kritische visie. De kritische visie kijkt naar heersende ideeën binnen diverse ordeningsprincipes zoals gender, etniciteit en sociale klasse om ongelijkheden binnen de sportwereld te kunnen verklaren. Binnen deze thema's zijn diverse factoren te onderscheiden die van invloed kunnen zijn op de sportparticipatie van Turkse meisjes en vrouwen.

4.2 Gender

Knoppers en Elling stellen in hun onderzoek *Sport, Gender and Ethnicity: Practices of symbolic Inclusion/ Exclusion* dat er binnen de maatschappij heersende betekenissen over sport worden gevormd. Deze heersende betekenissen worden ook wel ideologieën genoemd. Een voorbeeld hiervan is volgens Knoppers dat vrouwen binnen de maatschappij vaak als emotioneel en zwak worden neergezet. Vrouwen zouden dan ook niet geschikt zijn voor harde sporten als rugby of voetbal. Indien zij dit wel doen worden ze al snel als mannelijk gezien. Dergelijke betekenissen over gender en etniciteit oefenen volgens Elling en Knoppers dus invloed uit op de sportparticipatie van jongeren (2005).

Volgens Knoppers & Elling (2005) bestaat er binnen de sport symbolische in- en uitsluiting op het gebied van gender en etniciteit. Zo zijn er nog steeds heersende ideeën over wat ‘mannensporten’ of ‘vrouwensporten’ zijn. Ook zijn er volgens het artikel ideeën over wat als ‘Nederlandse sporten’ worden gezien. Daarnaast geven Knoppers & Elling aan dat gender en etniciteit elkaar wederzijds beïnvloeden. Zo zijn verschillen in gender met betrekking tot sport onder etnische minderheden groter dan bij etnische meerderheden. Jongens en mannen sporten ongeacht de etniciteit, terwijl vrouwen van een niet- westerse nationaliteit aanzienlijk minder sporten dan Nederlandse vrouwen. Zij stellen dan ook dat ideeën rondom gender etnische subteksten hebben die invloed hebben op in- of uitsluiting in de sport (Elling & Knoppers, 2005, p. 257).

4.2.1 Mannelijkheid binnen de sport

Coakley en Pike (2009) delen de visie van Knoppers en Elling en stellen dat er binnen de huidige samenleving betekenissen over mannen en vrouwen worden gecreëerd die van invloed zijn op de sportparticipatie van vrouwen. Zo wordt volgens hen de huidige sportcultuur vormgegeven door mannen waarbinnen vrouwen neer worden gezet als minder competent. Volgens Coakley en Pike (2009) zou de sportwereld dan ook *male dominated*, *male identified* en *male centred* zou zijn. Zo worden karakteristieken van mannen gebruikt als standaarden om kwalificaties te beoordelen, de acties van mannen gebruikt als standaarden voor het definiëren van wat goed en normaal is binnen de sportwereld en bestaat sport op TV bijna alleen maar uit mannensporten (Coakley and Pike, 2009, p.278). In dit verband wordt er gesproken over de termen mannelijkheid en vrouwelijkheid. Door deze termen worden mensen al snel in een hokje geplaatst en kunnen vrouwen wanneer ze bijvoorbeeld te gespierd zijn als manlijk worden bestempeld (Coackley & Pike, 2009, p. 291).

Knoppers en Elling stellen in hun onderzoek *Sport, Gender and Ethnicity: Practises of Inclusion and Exclusion* ook dat deze ‘mannencultuur’ vanuit sociaal- maatschappelijk oogpunt invloed uitoefent op de sportparticipatie van vrouwen. Volgens hen wordt de huidige sportcultuur bepaald door blanke mannen waarin het idee heerst dat mannen van nature sterk zijn en leiderschapskwaliteiten hebben. Vrouwen zouden zwak zijn en moeten zorgen voor het huishouden. Volgens Knoppers en Elling (2005) worden dergelijke ideeën en betekenissen over mannen en vrouwen in sport nog eens versterkt door de media. Deze zou heersende ideeën en betekenissen in stand houden door met name mannensport op tv te laten zien en mannen en vrouwen op bepaalde manieren te presenteren en te sexualiseren (Knoppers & Elling, 2005, p.258).

Dat de media volgens Knoppers en Elling een dominante mannencultuur in de sport presenteert blijkt ook uit hun onderzoek *Exclusionary practices in sport journalism* (2004) in samenwerking met Claringbould. In het artikel wordt geschreven dat de media geneigd is om vooroordelen over mannen en vrouwen, maar ook over etniciteit binnen sport en de samenleving te weerspiegelen. Zo vervullen vrouwen en etnische minderheden weinig leidinggevende functies binnen de sportwereld (Claringbould et al., 2004).

Vorige auteurs laten dus zien dat er binnen de sport en samenleving heersende betekenissen, discoursen, worden gevormd over de rol van mannen en vrouwen binnen de sport. Zij stellen dan ook dat de heersende *discours* over sport en de relatie tot mannelijkheid indirect bepaald hoe er naar vrouwen wordt gekeken en wat de rol van vrouwen binnen de sport is. Zo als de vorige auteurs

stellen worden vrouwen gesexualiseerd of neergezet als zwakke wezens, die emotioneel zijn en harde sporten als voetbal en boksen niet 'aankunnen' (Coakley & Pike, 2009, pp. 278- 297) (Knoppers & Elling, 2005, p.266).

Echter, deze ideeën worden ook door de media in stand gehouden, door bijvoorbeeld nauwelijks vrouwensporten uit te zenden en door het feit dat weinig vrouwen leidinggevende posities binnen de sport(media) vervullen. Witte mannen bepalen dus veelal wat de mensen te zien krijgen en welke heersende discoursen er worden overgedragen (Claringbould et al., 2004). Dit zorgt ervoor dat de cyclus rondom de heersende mannencultuur in stand wordt gehouden en vrouwen nog steeds achter blijven in de participatie van sport. De vorige auteurs stellen dan ook dat de heersende gender ideologie waarbij een mannencultuur heerst, de sportparticipatie van vrouwen negatief beïnvloedt. Hoewel de auteurs in het algemeen spreken van een mannencultuur die de sportparticipatie van vrouwen beïnvloedt, kan dit ook specifiek voor de Turkse meisjes en vrouwen gelden.

4.3 Etniciteit

Naast gender oefent etniciteit volgens verschillende onderzoekers invloed uit op de sportparticipatie van vrouwen. Ook bij Turkse meisjes en vrouwen zou hun etniciteit van invloed kunnen zijn op de sportparticipatie.

4.3.1 Wat is een allochtoon? Discoursen over etniciteit.

Volgens Coakley en Pike heersen er binnen de huidige samenleving niet alleen heersende ideeën en betekenissen rondom gender, maar ook dergelijke betekenissen rondom etniciteit (Coakley and Pike, 2009, p. 312). Zij stellen dan ook dat betekenissen rondom etniciteit binnen de sport gevormd worden en betekenissen die binnen de maatschappij over etniciteit worden gevormd zich ook reflecteren op de sportwereld. Sporten zijn dan ook '*sites where people challenge or reproduce racial ideologies and existing patterns of racial and ethnic relations in society*' (Coakley and Pike, 2009, p. 311).

Een voorbeeld van dergelijke betekenissen over etniciteit is dat men binnen de Nederlandse samenleving iemand niet meer een allochtoon noemt op basis van de geboorte van ouders, maar op basis van huidskleur. Allochtonen worden in de hedendaagse discours(en) gezien als niet-blanke huidskleur, niet-westerse migranten en een lage sociale klasse (Sterkenburg, 2010, p. 3). De hedendaagse betekenissen hebben dus invloed op de manier waarop er naar etniciteit in de samenleving wordt gekeken. Doordat de beeldvorming rondom etniciteit in de samenleving zich reflecteert naar de sport kan dit indirect de sportparticipatie van Turkse meisjes en vrouwen ook beïnvloeden.

4.3.2 Invloed van politiek maatschappelijke omstandigheden

Binnen het huidige maatschappelijk- politieke klimaat is er sprake van veel negatieve beeldvorming rondom allochtone groepen. Zo vormen individuen als Geert Wilders stereotyperingen over moslims. Deze stereotyperingen kunnen zorgen voor een negatieve beeldvorming over bepaalde etniciteiten (Zembla, 2010). Coakley en Pike (2009) stellen dat deze ideologieën in de maatschappij zich reflecteren naar de sportwereld, waardoor er volgens hen gediscrimineerd wordt.

Zo kunnen er binnen sportverenigingen vooroordelen ontstaan over allochtone groepen, waardoor sportverenigingen minder toegankelijk zijn voor allochtone mensen. Daarnaast heerst er binnen een

sportvereniging vaak een eigen cultuur van normen en waarden. Wanneer deze opgezet zijn volgens de westerse normen en waarden waar weinig ruimte is voor verschil, kunnen allochtone mensen zich niet gewenst of begrepen voelen binnen reguliere verenigingen. Dit kan ervoor zorgen dat er geen sociale mobiliteit ontstaat (Elling, 2004) (Coakley & Pike, 2009, pp. 327- 329). Door de mogelijke vooroordelen en verschillende normen en waarden kan dit een drempel vormen voor Turks-Nederlandse meisjes om te sporten bij sportverenigingen. Deze drempel kan dus van invloed zijn op de sportparticipatie.

Coakley en Pike stellen dan ook dat etnische groepen zich mogelijk niet op hun gemak voelen binnen het Nederlandse sportklimaat. Discriminatie, maar ook door Coackley en Pike benoemde verschillen in waarden spelen hierbij een rol (VWS, 2005, p. 4). Daarnaast stelt Sterkenburg dat etnische minderheden zich steeds meer moeten aanpassen binnen de Nederlandse samenleving: “Het beleid van de overheid is steeds meer gericht op de aanpassing van etnische minderheden op de dominante (autochtoon-Nederlands) normen en waarden” (Sterkenburg, 2010, p. 3).

4.3.3 Sport integreert

Echter, er zijn ook visies over sport die sport zien als middel om te integreren en sociale mobiliteit te bevorderen. Zo kan men via sport sociale contacten leggen, of zou sport sociale contacten versterken. De functionalistische benadering gaat uit van deze positieve effecten van sport die als functie dienen voor de maatschappij. In het programma Meedoen Allochtone Jeugd door Sport wordt gesproken over de positieve effecten van sport vooral ten aanzien van de omgang van verschillen in etniciteit. Sport kan de integratie en de werving van sociaal kapitaal bevorderen (Ministerie VWS, 2005). ‘Het doel van het programma is dan ook om via sport allochtone kinderen in de maatschappij en binnen de sport te integreren, en door middel van sport de aanpak van opvoeding van jeugd te stimuleren’ (Ministerie VWS, 2005, p.2). Gekeken naar het overheidsbeleid zouden Turkse meisjes moeten gaan sporten en om te integreren en sociale contacten op doen.

Bottenburg en Schuyft bevestigen in hun onderzoek *De maatschappelijke betekenis van sport* (1996) dat sport een bindende werking zou hebben. Echter, stellen zij hierbij wel de vraag in hoeverre mensen via sport vaardigheden, normen en waarden leren kennen en of zij daardoor hechter geïntegreerd raken. Bovendien vragen zij zich af of mensen door middel van sport beter gaan functioneren in de sociale verbanden waarvan zij deel uitmaken (Bottenburg & Schuyft, 1996, pp. 34-36).

4.3.4 Visie overheid sportparticipatie

Binnen het programma Meedoen Allochtone Jongeren door Sport wordt ook de achterliggende sportparticipatie van allochtone meisjes erkent. Vanuit de visie van de overheid worden diverse factoren genoemd die een rol bij de verminderde participatie kunnen spelen. Het programma stelt dat onder andere de sportstructuur en ervaring van ouders factoren zijn voor het achterblijven in sportparticipatie. Zo zou de sportstructuur in Nederland anders zijn dan etnische groepen gewend zijn. Sportverenigingen zijn in andere landen zeer zeldzaam, waardoor men in Nederland ook minder snel naar dergelijke sportverenigingen zou stappen. Deze onwetendheid en onzekerheid kan een drempel zijn om deel te nemen aan sport(verenigingen) (Ministerie VWS, 2005, p.4). Een andere factor die volgens het ministerie van invloed kan zijn is dat ouders moeite hebben met de omgeving waarin hun kinderen sporten. Ouders vinden het vooral lastig de meisjes te laten sporten, vanwege een andere sociale en vertrouwde omgeving. Ook voor Turkse ouders zou het een drempel kunnen

zijn om hun kinderen te laten sporten bij een Nederlandse sportverenigingen en dat het hiermee een factor voor de verminderde sportparticipatie is.

Verschillende auteurs hebben dan ook kritiek op de visie van de overheid. De visie die de overheid aanhoudt met betrekking tot sport en sportparticipatie van allochtone meisjes wordt door Sterkenburg populair en common sense stroming genoemd. Deze stroming ziet sport als een positief middel om zaken te bereiken. Zo als uit het programma Meedoen Allochtone Jeugd door Sport blijkt zou sport volgens deze visie bijdragen aan interetnisch begrip en wederzijds respect tussen etnische groepen (Sterkenburg, 2010, p. 2). Sterkenburg stelt dat deze visie door een groot gedeelte van de samenleving wordt aangehouden wat er voor zorgt dat de beeldvorming over de effecten van sport als veelal positief wordt gezien, waarbij kritische kanttekeningen over machtsrelaties en heersende discourses niet aan de orde komen (Sterkenburg, 2010, p. 2).

Elling deelt hierin de visie van Sterkenburg en bekritiseert de visie van de overheid ten aanzien van sport. Zij stelt dan ook dat de meerwaarde die beleidsmakers en theoretici aan sport(verengingen) toeschrijven gebaseerd is op een ideaalbeeld van sport. In een onderzoek naar voetbal en de interetnische relaties en de sociale binding van voetbal blijkt dat de sociale netwerken van de sportteams vaak oppervlakkig en breekbaar zijn. Zo is er wel sociale binding binnen de sportteams, maar ook onderscheid en uitsluiting stelt Elling: “De sport integreert niet zonder meer over diverse sociale scheidslijnen, maar de mate van sociale diversiteit verschilt per sport en team. Gemengde participatie (bijv. naar etniciteit) draagt bovendien niet vanzelf bij tot meer sociaal gemengde affectieve relaties” (Elling, 2004, p.16). Ook andere kritische wetenschappers geven aan dat heersende ideeën en betekenissen kunnen zorgen voor etnische uitsluiting maar ook voor etnische binding in de sport door de continue strijd van verschillende ideologieën binnen de sport (Sterkenburg, 2010, p. 2). Volgens Elling is het opbouwen van sociaal kapitaal van veel meer factoren afhankelijk, waardoor niet kan worden gesteld dat sport voor sociale binding zorgt.

Ook plaatst Elling een kritische kanttekening bij het beleid van de overheid op het gebied van sportparticipatie bij allochtone groepen: “Zodra mannen en vrouwen, allochtonen en autochtonen, heteroseksuelen en homoseksuelen evenveel sporten ziet zij geen reden specifiek beleid te voeren. Wanneer bepaalde groepen niet welkom zijn bij bepaalde verenigingen of uitsluiting algemeen in bepaalde takken van sport, is het geen kwestie meer van smaakonderscheid, maar van discriminatie” (Elling, 2004, p.16). Zo was er in 2010 de discussie van discriminatie rondom de allochtonenstop die voetbalclub Quick 1888 aankondigde omdat de verhoudingen tussen allochtonen en autochtonen scheef waren gegroeid en dit voor problemen zorgde (NOS, 2010). Elling laat dan ook zien dat er blijvende beleidsaandacht uit moet gaan naar specifieke groepen zoals allochtone vrouwen en niet naar allochtonen in het algemeen. Hiermee geeft ze aan dat er ook specifiek naar verschillende groepen vrouwen moet worden gekeken, waardoor er dus meer aandacht uit zou moeten gaan naar de sportparticipatie van Turkse meisjes en vrouwen

Wanneer de visies van de verschillende auteurs naast elkaar worden gelegd wordt er aan de ene kant gezegd dat binnen de huidige maatschappij ideeën zijn over etniciteit en deze zich reflecteren binnen de sport. Deze ideologie zou volgens bepaalde auteurs als Elling mensen in- en uitsluiting binnen de maatschappij, maar ook binnen de sportwereld. Dit zou kunnen betekenen dat de sportparticipatie van Turkse meisjes en vrouwen beïnvloed wordt door dergelijke ideologieën.

Andere onderzoeken als die van het ministerie van VWS erkennen cultuurverschillen, alleen gaan niet in op heersende ideeën en de totstandkoming van machtsrelaties ten aanzien van etniciteit. Ze gaan uit van de gedachte van de positieve aspecten van sport waarbij sport met name bindt en verbreedt. Daardoor zouden eventuele cultuurverschillen overbrugt kunnen worden. Hoewel Bottenburg en Schuyft deze waarde ook erkennen stellen zij wel de vraag in hoeverre het er voor kan zorgen dat mensen gaan integreren. Vanuit deze visie zouden er juist geen factoren moeten zijn die de sportparticipatie van Turkse meisjes en vrouwen belemmeren. Dit omdat sport vele positieve effecten voor hen mee zou brengen en het daarom alleen maar positief is om te gaan sporten.

4.4 Cultuur

Cultuur is vaak een brede opvatting van normen en waarden, gebruiken en gewoonten binnen een bepaalde gemeenschap. Volkscultuur verwijst volgens het Meerensinstituut naar: “het geheel aan cultuuruitingen die als wezenlijk worden ervaren voor specifieke groepen, steeds onder verwijzing naar traditie, verleden en nationale, regionale en lokale identiteiten” (Fonds voor cultuurparticipatie, 2009, p.14). Cultuur is dan ook zeer divers en veelomvattend waardoor het moeilijk is de invloed van cultuur op sportparticipatie vast te stellen.

Hoewel het moeilijk is cultuur aan sportparticipatie te koppelen zijn er al diverse cultuuraspecten zoals verschillende normen en waarden, onwetendheid over een andere cultuur en in het algemeen cultuurverschillen onderscheiden, die mogelijk van invloed kunnen zijn op sportparticipatie.

Ook diverse andere auteurs stellen dat de cultuur van de Turkse gemeenschap van invloed is op de sportparticipatie van deze groep. Volgens Elling en Knop is voor veel migrantenmeisjes de drempel te hoog om zich aan te sluiten bij sportverenigingen. Hierbij spelen cultuuraspecten volgens hen een belangrijke rol (Elling & Knop, 2006b).

De Turkse gemeenschap wordt gezien als een hechte en gesloten gemeenschap (Norder, 2011). Dit kan ervoor zorgen dat er een moeilijke inmenging plaatsvindt in de Nederlandse sportcultuur omdat ze geneigd zijn om als groep met eigen normen en waarden bij elkaar te blijven. Ook het niet spreken van de Nederlandse taal door veelal ouders van Turkse meisjes en vrouwen kan een belemmering zijn om lid te worden van een sportvereniging of om deel te nemen aan sport. Hierdoor kunnen ouders problemen ondervinden bij het bereiken van sportverenigingen en vormt het een drempel om kinderen aan te melden bij deze verenigingen. Ook het gebrek aan wederzijdse kennis van de culturen kan van invloed zijn op de sportparticipatie (Aquino¹, 2011). Zo geeft Elling aan “islamitische vrouwen willen vaak wel maatschappelijk participeren, bijvoorbeeld werken met jeugd, maar ze hebben meestal niet veel benul van het reilen en zeilen van sportverenigingen”.

4.5 Sociale klasse

Naast gender en etniciteit speelt sociale klasse volgens diverse onderzoekers vaak een rol bij sportparticipatie. Om aan sport te kunnen participeren zijn namelijk middelen nodig, niet alleen materiaal als sportschoenen of andere attributen, ook lidmaatschap voor sportverenigingen of de sportschool kost geld (Coakley and Pike, 2009). Omdat veel Turkse mensen onder een lagere inkomensklasse vallen hebben zij waarschijnlijk niet veel geld aan sport te besteden. In deze paragraaf wordt uitgelegd hoe geld van invloed is op de sportparticipatie.

4.5.1 Kunnen alle kinderen meedoen? De invloed van geld.

Uit onderzoek van het Sociaal en Cultureel Planbureau blijkt dat geld een beperking voor sportparticipatie kan vormen. Het bureau publiceerde het rapport; *Kunnen alle kinderen meedoen?*. In dit onderzoek wordt gekeken naar de rol van inkomen van ouders op sportparticipatie van kinderen. Daaruit blijkt dat gezinnen die leven onder de armoedegrens hun geld niet kunnen uitgeven aan sport en daardoor beperkt worden om te gaan sporten. Daarnaast wordt gesteld dat mensen met een laag inkomen hun geld waarschijnlijk minder snel zullen uitgeven aan sport dan aan andere vrijetijdsactiviteiten (Jehoel, 2009).

Wanneer er wordt gekeken naar de inkomen van Turkse mensen in Nederland dan leven deze relatief vaker in de bijstand dan autochtonen mensen en hebben zij gemiddeld een veel lager inkomen (CBS, 2003, p. 44). Uit cijfers van de GG & GD Utrecht komt naar voren dat Turkse-Nederlandse kinderen in een lagere sociale klasse meer overgewicht hebben dan kinderen uit een hogere sociale klasse. Ook Nederlandse kinderen in een lagere sociale klasse hebben vergelijkbaar overgewicht. Hoewel sociale klasse dus van invloed is op het overgewicht van Turks- Nederlandse meisjes is dit niet specifiek voor deze groep van toepassing, maar geldt dit ook voor Nederlandse kinderen (GG&GD Utrecht, 2011) . Uit dergelijke cijfers blijkt dus dat sociale klasse invloed uitoefent op de gezondheid en sportparticipatie van kinderen.

4.5.2 Sport, een vrije keuze?

Naast de overtuiging dat sociale klasse invloed uitoefent op de sport deelname, bepaalt sociale klasse volgens Coakley en Pike (2009) ook welke sport men beoefent. Mensen met een laag inkomen hebben volgens hen niet altijd de middelen om een sport te kunnen beoefenen. Zo zullen sporten als bijvoorbeeld golf, of tennis niet altijd gefinancierd kunnen worden, waarmee eerder voor een goedkopere sport als voetbal wordt gekozen. Hiermee wordt het kiezen van een sport naar keuze beperkt door het geld dat er beschikbaar is en wordt men sneller uitgesloten voor sporten als hockey, tennis en golf die meer geld kosten (Coakley & Pike, 2009, pp. 351-363). Het inkomen dat iemand heeft oefent naast geslacht, culturele en etnische achtergrond invloed uit op de keuze voor een individu om te sporten, of om een bepaalde sport te beoefenen. Ook Karatas ziet dat geld een rol kan spelen in sportparticipatie. Zo schrijft Karatas rondom de discussie van de allochtonenstop van Quick 1888 over het weinige vrijwilligerswerk dat allochtonen zouden willen uitvoeren binnen de club. “Een mogelijke verklaring ziet hij in de minder kapitaalkrachtige allochtone ouders die geen auto kunnen veroorloven en dat sommige ouders moeten werken op zaterdag” (Karatas, 2011). Veel allochtonen vallen juist binnen die groep met een laaginkomen zoals uitkeringsgerechtigden. Doordat veel Turkse mensen binnen de lagere economische en sociale klasse vallen worden bestaat de kans dat er niet genoeg geld beschikbaar is om te sporten. Daarnaast kan het een verklaring zijn waarom Turkse mensen minder in verenigingsverband sporten in verenigingsverband.

4.6 Invloed ouders

Naast de verschillende factoren die van buitenaf invloed uit oefenen op de sportparticipatie van de Turkse meisjes en vrouwen wordt ook vaak gesteld dat ouders invloed uit oefenen op het sporten en de sportkeuze van hun kind. Met name allochtone ouders sporten minder, waardoor kinderen van huis uit niet met sport in aanraking komen. Daarnaast stelt Elling dat “sportgedrag van de ouders en sportdeelname in de jeugd belangrijke zelfstandige voorspellers zijn voor toekomstig sportgedrag” (Elling, 2011, p. 17). Gekeken naar de sportparticipatie van Turkse meisjes zouden ouders een factor kunnen spelen bij de keuze om wel of niet te gaan sporten en wordt sporten op jonge leeftijd al

beïnvloed voor verdere participatie aan sport (Schols et al., pp. 125- 129). Ook binnen de Turkse cultuur zijn verschillen in sportparticipatie te onderscheiden, waarbij vooral verschillen zichtbaar zijn tussen de eerste en tweede generatie. In 2006 voldoen 16% van de eerste generatie en 27% van de tweede generatie Turkse Nederlanders aan de NNGB” (Hildebrandt et al., 2008/2009, p. 138). Dit duidt er op dat de jongere generaties Turken aanzienlijk meer sporten dan oudere generaties.

4.7 Resumé

Binnen deze paragraaf is gekeken welke factoren kunnen worden gegeven voor de verminderde sportparticipatie van Turkse meisjes en vrouwen gekeken naar visies van auteurs over dit vraagstuk. Hieruit bleek dat aspecten als gender, etniciteit, cultuur en sociale klasse van invloed kunnen zijn op de sportparticipatie van Turkse meisjes en vrouwen. Echter, zijn de factoren wel breder van aard waardoor het niet kan worden vastgesteld of deze factoren werkelijk van invloed zijn op de sportparticipatie van Turkse meisjes en vrouwen. Tijdens de interviews zal moeten blijken welke factoren werkelijk van invloed zijn op de sportparticipatie van Turks- Nederlandse meisjes.

5. Resultaten

Uit het vorige hoofdstuk is gebleken dat er diverse factoren die mogelijk invloed hebben op de sportparticipatie van de Turkse meisjes en vrouwen uit de literatuur te onderscheiden zijn. In dit hoofdstuk zullen de belangrijkste bevindingen uit de empirie worden weergegeven. Na het sorteren van de informatie uit de gesprekken en observaties zijn er zes thema's naar voren gekomen die door de respondenten werden benoemd in relatie tot de sportparticipatie. Deze thema's zijn: beleving van sport, andere interesses en prioriteiten, Turkse gemeenschap, Turkse cultuur, vormgeving van sport en geld.

5.1 Beleving van sport

Door de overheid, meisjes, vrouwen en ouders worden er verschillende betekenissen aan de beleving van sport gegeven. Zo zijn er respondenten die sport belangrijk vinden, anderen niet of in mindere mate. Ook vertellen de respondenten verschillende verhalen waarom sport voor hen belangrijk is.

De Turkse meisjes ervaren sport op verschillende manieren. Dat blijkt onder andere uit de sport die de meisjes uitoefenen. Zo kijken de meisjes die volksdansen anders tegen sport aan dan de meisjes die fitnessen.

“Soms kan je gewoon niet uitleggen waarom sporten zo fijn is”

Op de vraag of meisjes en vrouwen sport belangrijk vinden, antwoorden de meeste dat zij sport wel belangrijk vinden. Veel meisjes en vrouwen geven aan dat zij sporten, omdat ze er lekker in hun vel door gaan zitten en het goed is voor hun gezondheid, uiterlijk en conditie.

Naast uiterlijke aspecten, leggen de vrouwen ook uit dat ze zich fitter voelen wanneer ze sporten: *“Ik vind het eigenlijk heel belangrijk, omdat ik euh heel veel gesport heb. Ik merk een heel duidelijk verschil in hoe ik me voel over het algemeen. Ik kan er wel fit uitzien, maar het gaat meer om gezond voelen, want als je gaat sporten ga je automatisch gezond eten, bijvoorbeeld niet roken, heel veel van die dingen”*(M4).

Een ander meisje zegt: *“als ik sport heb ik altijd energie, wanneer ik dan een keer niet sport dan ben ik zo moe!”* (M8). En dat ze minder stress ervaren wanneer ze sporten *“Ik vind sporten heerlijk, dan ben je helemaal even weg met je gedachten”* *“dan kom je ook van je stress af”* (M11). Een ander meisje geeft ook aan dat ze soms niet uit kan leggen waarom sporten haar zo'n fijn gevoel geeft.

Daarnaast vertellen de meisjes die volksdansen dat deze manier van sporten voor hen belangrijk is, omdat ze door middel van het dansen meer te weten te komen over de Turkse cultuur. Andere meisjes geven aan het hiermee eens te zijn, met als verschil dat zij volksdansen niet als een sport zien.

Daarnaast zien de meisjes het dansen als een manier om te ontspannen. Door het dansen denken ze niet aan school, werk of andere zaken. Tot slot vinden de meisjes het leuk om in een groep te dansen, omdat dit gezelliger is dan wanneer ze alleen zouden sporten.

“Ik weet hoe belangrijk sport is”

Naast de meisjes, geven ook ouders aan het sporten voor hun kinderen belangrijk te vinden. Ouders van meisjes die volksdansen geven aan dat de meisjes veel in beweging zijn, maar zeggen ook dat het

dansen meer is dan een sport: *“Ze bewegen niet alleen op het ritme, maar ze moeten ook de muziek begrijpen en op het goede moment een moeilijke beweging, het is dus ook met het hoofd, snap je?”* (O2). Naast dat ouders het dansen als een complexe sport ervaren geven ze ook aan dat het dansen voor hun belangrijk is omdat hun kinderen op deze manier iets te weten komen over de Turkse cultuur.

Meerdere ouders ervaren sport als belangrijk voor hun kinderen en stimuleren daardoor hun kinderen daarom om te sporten: *“ze moeten gewoon lid zijn van iets”* (O5). Ze vindt sport op verschillende manieren belangrijk voor haar kind, met name voor de ontwikkeling: *“Sport is ook goed voor hun ontwikkeling en zelfrespect.. en het is goed voor de hersenen.. om eh.. beter op school te presteren..”* (O5).

“Ik heb mijn kinderen altijd gestimuleerd om te gaan sporten.. ik vind het heel belangrijk als ze goed bewegen zeg maar.. dus dat is zeg maar mijn visie over bewegen” (O2).

Een Turkse vrouw zegt dat het aan de opvoeding ligt of kinderen gestimuleerd worden om te gaan sporten. Ze zegt: *“Ik probeer mijn nichtje die is veertien dan ook te stimuleren om te gaan sporten, maar ze zijn zo lui! Het ligt ook gewoon aan de opvoeding denk ik”* (M9).

Ook een andere Turkse moeders zeggen dat het aan de opvoeding ligt dat Turkse meisjes niet aan sport doen: *“ Ik denk ehh, omdat ze zo zijn opgevoed..”(O1) “Ze zijn ook zo opgevoed denk ik, kijk Nederlandse kinderen vanaf jonge leeftijd beginnen ze al met sportactiviteiten, maakt niet uit wat..”* (M8)

Op de vraag waarom ze sport belangrijk voor hun kinderen vinden, geven meerdere ouders aan dat het goed is voor hun eigen gezondheid en die van hun kinderen: *“het is zeer belangrijk voor je gezondheid.. en overgewicht voorkomen..”* (O2)

“En waarom vind je sport dan belangrijk?” “Gewoon voor lichaam, voor je gezondheid. Je bent gewoon goed bezig. Voor hun ook, voor hun lichaam” (O4).

“Ik weet hoe belangrijk sport is. Vanaf onze geboorte zeg maar vanaf dat ik kind ben.. als je kind gaat sporten, goed voor ontwikkeling kind goed voor motoriek. Ook goed voor lichamelijke opgroeien”(O1).

“En toen was het mijn moeder die zei: waarom ga je niet sporten?”

Hoewel meerdere ouders aangeven hun kinderen te stimuleren om te sporten en sporten voor hun kinderen belangrijk te vinden, geven verschillende meisjes en vrouwen juist aan niet door hun ouders gestimuleerd te zijn om te gaan sporten.

Als reden voor het niet stimuleren om te sporten zeggen veel meisjes dat hun ouders het belang van sporten niet inzagen: *“ze weten niet genoeg denk ik, over euh, hoe zeg je dat, de benefits?”* (M4). Dit wordt ook bevestigd door een Turkse beweegmakelaar *“het belang er van leeft er niet.. ze zijn veel meer bezig met andere prikkels.”* (I4).

Daarnaast geven veel vrouwen aan dat het sporten bij hun ouders niet leefde, maar ook dat er onwetendheid was over sport: *“mijn moeder dacht dat als ik ging turnen, mijn maagdevlies zou springen, daarom mocht ik niet turnen”* (M6). Volgens de vrouwen en meisjes wordt er per generatie anders naar sport gekeken. Zo zet de generatie van nu en de komende generatie hun kinderen wel op een sport, dat weet ze zeker: *“iedereen om mij heen sport, mijn neefjes, nichtjes.. mijn eigen kinderen.. nu is dat heel anders..”* (O5). Ondanks dat meerdere meisjes zelf niet gestimuleerd werden om te gaan sporten zouden de meisjes hun eigen kinderen later wel willen gaan stimuleren om op een sport te gaan: *“als ik later kinderen heb scheelt het ook weer, dan zet ik ze jong op een sport, ik heb er spijt van dat ik zo laat begonnen ben”* (M11).

“Volksdansen, is dat een sport?”

Hoewel dansen door de meerdere meisjes en ouders als een sport wordt gezien geven medewerkers van de Gemeente Utrecht aan het volksdansen meer als een culturele activiteit te zien. Zo zegt een Turkse beweegmakelaar van de gemeente Utrecht aan het volksdansen niet als een sport te zien, maar als iets cultureels: *“Sport, sport? Is volksdansen een sport? Die vorm van dansen vind ik geen sport hoor..!”* *“Het is meer iets cultureels, gezellig.. beetje handjes vasthouden enzo.. ja, het zal best intensief zijn maar het is niet echt sport, sport vind ik..”*. Volgens hem is het dansen een uiting van iets cultureels: *“gezellig onder elkaar en het herkennen van muziek”*. Een andere beleidsmedewerker bevestigt het beeld van volksdansen als een culturele uiting: *“..als het zeg maar niet normaal is om te gaan sporten in zo’n cultuur, ja daar moet ook een bepaalde culturomslag plaatsvinden. volksdansen is het zo populair onder Turkse jongeren. Dat slaat ook heel dicht aan bij hun cultuur”*(I4).

De overheid vindt sporten daarnaast erg belangrijk voor Turkse meisjes en vrouwen. Zo blijkt uit de analyse van het beleidsplan ‘Meedoen allochtone jeugd door sport’. De overheid wil dat het overgewicht binnen deze groep jongeren afneemt en dat zij beter integreren in de Nederlandse maatschappij door middel van sport. Ook binnen de gemeente Utrecht zijn verschillende projecten als Big Move en JOGG om allochtone kinderen aan het sporten te krijgen.

In de gesprekken bevestigt de medewerkers van de de gemeente dat ze het belangrijk vinden om Turkse meisjes aan het sporten te krijgen. Op de vraag waarom ze het belangrijk vinden antwoorden ze het volgende: *“Het gaat erom dat iedereen de kans moet hebben om op zijn niveau te kunnen sporten en bewegen. Natuurlijk zijn daar wel grenzen in, maar we vinden wel als er bijvoorbeeld vrouwen zijn die willen sporten, maar het liefst niet waar mannen bij zijn dat we kijken op welke manier we dat kunnen faciliteren”*(I1).

Een andere medewerker van de gemeente zegt: *“Kijk we willen deze allochtone meiden kennis laten maken met sport op jonge leeftijd. Dan zit dat op late leeftijd natuurlijk ook er in. Ook gezien het fijn dat ze weinig tot niet lid worden van een sport aanbieder of vereniging. En natuurlijk dat ze uitvinden wat bij hun pas. Of dat nou voetbal is of streetdance. Vanuit ons de gedachte, als ze maar gaan sporten natuurlijk!”* (I2).

De medewerkers van de gemeente geven aan dat ze sporten belangrijk vinden, maar dan met name het faciliteren en het aanbieden van sport. Een beleidsmedewerker van de gemeente zegt dat

mensen vervolgens zelf de stap moeten zetten: *“wij proberen eigenlijk zoveel mogelijk, en dan zit het op de kosten zo laag mogelijk proberen te houden, mooie faciliteiten”* (I1).

5.2 Andere interesses en prioriteiten

“Mijn dochter werkt op zaterdag”

Alhoewel veel Turkse meisjes, vrouwen en de ouders aangeven sport belangrijk te vinden, is uit de gesprekken naar gekomen dat sport niet als allerbelangrijkst wordt ervaren. Meerdere respondenten geven aan naast sport andere interesses en prioriteiten te hebben die als belangrijker worden ervaren. Voorbeelden die de respondenten aangeven zijn bezigheden als opleiding, werk, huishouden en hobby's.

Zo is *“Mijn dochter werkt op zaterdag”* (O1) één van de citaten die een Turkse moeder zegt op de vraag waarom haar dochter niet aan sport doet. Bovendien is in de gesprekken gezegd dat er eerder voor andere activiteiten wordt gekozen dan voor sport.

Respondenten geven bijvoorbeeld aan:

“Ik was op een gegeven moment druk met andere dingen, eigenlijk is dat heel dom want je voelt je naar je werk wel fitter als je hebt gesport, maar toch ga je eerder voor werk of school kiezen als je weinig tijd hebt, dan ga je sport als eerst laten” (M4).

Een Turks meisje vertelt over de rol van sport in haar leven: *“Nee, ik weet niet, wij hebben gewoon hele andere prioriteiten denk ik”* *“We hebben volgens mij gewoon andere dingen op de eerste plaats staan..”*(M9).

“Bepaalde dingen zoals schoonmaken moeten eerst gedaan worden en dan pas ga je sporten, of iets anders doen” (O5).

Daarnaast geven respondenten aan dat geld een rol speelt in het stellen van prioriteiten. Zo zeggen meerdere respondenten dat geld eerder aan andere zaken dan aan sport wordt uitgegeven.

Zo vertelt een respondent:

“De prioriteiten liggen anders, dan ga je dat niet doen als je te weinig geld hebt. Als ze meer geld hebben zouden ze het misschien anders doen” (M4).

Een overheidsinstantie stelt de prioriteiten van geld en sport ter discussie; *“Dus, nu wordt er eigenlijk nog een grotere groep die euh, nou ik vind het altijd lastig aan de ene kant zeggen ze sporten daar heb ik geen geld voor, aan de andere kant is het ook gewoon een kwestie van prioriteiten stellen”* (I1).

“Winkelen en terrasje pakken”

Een meisje geeft aan niet met haar vriendinnen te sporten. Op de vraag wat ze dan wel met haar vriendinnen deed zei ze: *“Winkelen en terrasje pakken”* (M1). Behalve dat de respondenten andere prioriteiten hebben, vertellen de respondenten ook andere interesses dan sport te hebben. Zo werden het uiterlijk, winkelen en feesten als andere interesses genoemd. Bovendien wijdde een aantal respondenten deze andere interesses aan de Turkse gemeenschap en cultuur.

Een beweegmakelaar zegt dat sport niet echt leeft onder de vrouwen. Toen de vraag werd gesteld waarom dit het geval was antwoordde hij: *“Maar die meiden zijn veel meer bezig met hun uiterlijk, met de jongens en uitgaan en stappen.. dan gaan ze veel naar Turkse feesten komen artiesten hier naar toe enzo.. ze zijn meer met dat soort dingen bezig dan het sporten.. dat zie ik.. dat merk ik ook wel.. maar de jongens voetballen dan wel bij Ardahan en UTS, maar ook weer niet heel veel.. het sporten leeft gewoon niet zo onder de Turkse gemeenschap en hoe dat komt? Andere interesses.. kijk vroeger had je veel minder mogelijkheden en ja nu scala aan mogelijkheden.. maar die jongeren van tegenwoordig die hebben heel andere interesses”* (I4).

Een andere Turkse vrouw gaf aan dat zij ook dacht dat Turkse meisjes andere interesses hebben. Zo antwoordde ze op de vraag of ze een idee had waarom de Turkse meisjes en vrouwen minder sporten: *“Ja. Ik zou echt niet weten... ik denk dat Turkse meisjes gewoon niet andere dingen doen.. ze vinden het wel belangrijk.. maar de stap nemen ze niet.. ze doen liever andere dingen zoals shoppen”* (O5).

5.3 Turkse gemeenschap

“Het is een gemeenschap waar je bij hoort”

Vele respondenten spraken over aspecten van de Turkse gemeenschap als factor voor de verminderende sportparticipatie van de Turkse meisjes en vrouwen. *“Het is een gemeenschap waar je bij hoort”* (I2), is gezegd door een overheidsinstantie om aan te geven dat er verschillen zijn in sportbeleving tussen de allochtone en autochtone gemeenschap. Het thema Turkse gemeenschap is door veel en op verschillende manieren genoemd door respondenten, vandaar dat het verdeeld is in een aantal subthema's. Deze thema's zijn; gesloten en veilige gemeenschap, Turkse taal, groepsvorming en verschillende generaties.

“Als ze participeren, dan participeren ze met elkaar”

“Als ze participeren, dan participeren ze met elkaar” (I4), is een citaat van een respondent om te illustreren dat Turkse meisjes zich in een hechte en gesloten gemeenschap bevinden. Vooral de overheidsinstanties vertellen over de hechte en gesloten gemeenschap waar de Turkse bevolking in leven. De respondenten geven aan dat dit mogelijk een factor kan zijn voor de verminderende sportparticipatie. De respondenten vertellen:

“Euh, zegmaar door die hele sterke gemeenschap bij de Turken, maken mensen ook veel minder zelf ook die keuze en hebben de ouders ook veel meer invloed op wat je doet. En als die ouders ook niet gewend zijn om te sporten, dan werkt dan ook heel erg door”(I1).

Een Turkse beweegmakelaar vertelt dat ouders hun kinderen het liefst in een beschermde omgeving zien sporten. De respondent zegt: *“Het is denk ik toch een stukje bescherming echt.. ze zijn bang dat ze met andere prikkels in aanraking komen en hoe ze daar mee om moeten gaan..”* (I4).

Ook ervaren de overheidsinstanties dat de Turkse gemeenschap moeilijk te bereiken is. Zo geeft een Marokkaanse sociaalmakelaar aan al maanden te proberen in contact te komen met deze doelgroep maar tot op heden de Turkse bevolking nog niet heeft kunnen bereiken. Ook een andere beweegmakelaar zegt dat de bewoners moeilijk te bereiken zijn: *“Ja precies.. hoe doe jij dat in je wijk? Je loopt bijna altijd wel tegen dezelfde problemen aan.. bijvoorbeeld vrijwilligers tekort en dat*

de bewoners analfabeet zijn en hoe ga je daar mee op? En hoe bereik je de mensen die bijna alleen maar binnen zitten en dat de gang naar het winkelcentrum en de moskee het enige is wat ze doen.. ja hoe doe je dat?”(12).

Behalve dat de gesloten en hechte gemeenschap een factor kan zijn voor de verminderende sportparticipatie, vertellen respondenten dat ouders het belangrijk vinden dat kinderen in een veilige en sociale omgeving sporten. Zo vertellen de meisjes van het volksdansen dat ouders het belangrijk vinden dat zich tijdens het sporten in een veilige omgeving bevinden. De ouders willen graag weten waar de kinderen naar toe gaan en met wie ze omgaan tijdens het sporten. Het volksdansen is een veilige omgeving, omdat de Turkse ouders daarmee bekend zijn. Een ouder zegt: *“Ouders vinden het lastig om kinderen te laten sporten bij een Nederlandse sportvereniging, het volksdansen zien ze als een veilige omgeving”* (O6). Een Turks meisje vertelt dat bij haar in de buurt een paar weken geleden iemand is vermoord. Haar broertje mag daardoor niet meer naar de training fietsen, omdat haar ouders het te gevaarlijk vinden.

“Wij praten eerder Turks denk ik”

Uit de gesprekken komt naar voren dat de Turkse taal een belangrijke rol speelt binnen de Turkse gemeenschap. Zo geven meisjes, vrouwen en ouders aan dat er binnen de Turkse gemeenschap nog veel Turks wordt gesproken. Een respondent vertelt: *“Ja, er wordt nog heel veel Turks gesproken”* (O4). Ook is er gezegd door een Turkse vrouw: *“Wij praten eerder Turks denk ik”* (O5), om aan te geven dat Marokkaanse meisjes en vrouwen opener zijn dan de Turkse meisjes en vrouwen die bij Ladyfit sporten.

Ook uit onze observaties blijkt dat de Turkse taal door de respondenten nog veel wordt gesproken. Binnen de door ons bijgewoonde Turkse activiteiten was Turks de voertaal en enkele respondenten hadden moeite met het spreken van de Nederlandse taal.

Bovendien wordt de Turkse taal als uiting van de hechte gemeenschap door de Turkse meisjes, vrouwen en ouders ervaren. Op de vraag waarom haar vader en broertje naar een Turkse sportvereniging gaan geeft een meisje aan: *“Kijk iedereen is daar Turks en dat is gewoon heel makkelijk babbelen ofzo”* (M5). Uit de gesprekken komt dus ook naar voren dat er binnen Turkse verenigingen nog veelal Turks wordt gesproken. Een Turkse vrouw geeft bovendien aan dat het spreken van de Turkse taal zorgt voor het creëren van een familiegevoel: *“Turks is één taal en dan is het al snel of het familie van je is wanneer je iemand leert kennen en dan praat je al snel Turks”* (O5).

Respondenten geven aan dat het spreken van de Turkse taal een belemmering kan zijn voor de Turkse meisjes en vrouwen om zich aan te sluiten bij een Nederlandse sportvereniging. Ook een Turkse vrouw ervaart het spreken van alleen de Turkse taal als een factor dat de Turkse meisjes en vrouwen niet bij Nederlandse sportverenigingen gaan. *“Dat geldt ook voor mij he, ik heb moeite met de taal. Grapjes snap ik niet dan en automatisch ga je dan Turks trekken, dat merk ik ook aan mijzelf. En bij hun is dat zegmaar nog erger. Dat is wel een barrière altijd. Gemiddelde huisvrouw hier die geen opleiding heeft gehad en een Nederlander. Dat is een andere factor zegmaar maar dan dat gezelligheid, het kletsen kun je niet dat spontane gesprek voeren zegmaar vanwege de taal”* (M4).

“Mensen groeperen heel erg”

Een ander aspect die de respondenten vertellen over de Turkse gemeenschap is dat groepsvorming als belangrijk wordt ervaren. Zo vertelt een Turkse vrouw: *“Vrouwen en meisjes in de Turkse*

gemeenschap willen zich graag verenigen in groepen, voordat ze ergens naar toe stappen”(O6). Volgens haar is dat een reden dat Turkse meisjes niet snel naar een Nederlandse sportvereniging stappen. Ook geeft ze in het gesprek aan dat Nederlanders meer individualistisch zijn en eerder een eigen sport zullen kiezen.

Een Turks meisje vertelt dat ook over het algemeen groepering plaatsvindt; *Het probleem is niet alleen sporten, maar in het algemeen mensen groeperen heel erg in het land. Dat is wel een probleem, misschien een sportvereniging alleen voor Turkse vrouwen” (M4).*

Ook de Turkse meisjes van het volksdansen zeggen dat ze het liefst in groepen met elkaar sporten. Dit wordt bevestigd door Ladyfit waar vaak meisjes zich vaak aanmelden in groepjes. Bovendien gaf een Turkse meisje ons als tip mee voor de overheid dat vrouwen wel willen sporten maar graag gezamenlijk in groepjes. Ook binnen onze observaties hebben we gezien dat groepsvorming binnen het volksdansen een belangrijke rol speelt. Wij merkten zelf ook dat de meisjes erg naar elkaar toe trokken en dat ze er plezier in hadden om samen te sporten.

“Het heeft te maken met tijd”

Hoewel er in de gesprekken werd gezegd dat vele aspecten van de Turkse gemeenschap factoren kunnen zijn voor de verminderende sportparticipatie, geven ook veel respondenten aan dat de verschillende generaties binnen de Turkse gemeenschap van invloed zijn op de sportparticipatie en de beleving van sport. Zo vertelt een Turkse man: *“Nou.. het heeft te maken met tijd.. de eerste generatie is nog erg behouden.. maar de tweede generatie is al veel makkelijker.. die weten wat sport is en weten hoe bepalend dingen werken.. die sporten echt bij een vereniging.. de eerste generatie die weet dat niet.. ze weten niet wat verenigingsverband is”(I4).*

De respondenten zeggen dat de tweede generatie al anders tegen sport aankijkt en dat de derde generatie nog anders tegen sporten zal aankijken. Een ouder zegt dat de generatiekloof nu al van invloed is op de sportparticipatie: *“Alles is veranderd. Mijn dochter gaat ook naar een sportschool, mijn vrouw ook. Misschien was het vroeger zo dat het niet kon, maar tijden zijn veranderd”(O4).*

Een aantal respondenten geven aan dat het ‘probleem’ verminderende sportparticipatie in de loop der jaren zich vanzelf zal oplossen. *“Ja.. dat zat ook een beetje in mijn verhaal.. de derde generatie die is echt senior die nouja zijn er niet mee opgegroeid, de tweede generatie is iets jonger en raken via ons er steeds meer mee in aanraking en de eerste generatie die komt daar gewoon mee in aanraking.. die groeien op met sport en beweging.. dat zie je dus wel die positieve stimulans..”(I2).*

Zo geven Turkse vrouwen aan hun kinderen anders op te zullen voeden dan hun ouders met betrekking tot sport: *“Ze zijn ook zo opgevoed denk ik, kijk Nederlandse kinderen vanaf jonge leeftijd beginnen ze al met sportactiviteiten, maakt niet uit wat..”“Ja, maar deze generatie nu ook!”“maar bij mijn moeder, en haar moeder, of misschien bij haar vader, is het gewoon, zij zijn niet zo opgevoed, wij hebben zelf sport opgezocht”(M10).*

5.4 Religie en cultuur

“Kijk, mijn vrouw heeft geen hoofddoek”

De respondenten zien naast de aspecten van de Turkse gemeenschap, het geloof gezien als een factor die het deelnemen van sport van de Turkse meisjes en vrouwen kan beïnvloeden. Zo geeft een

overheidsinstantie aan: *“Ja, maar op een gegeven moment met die meiden.. als ze een puberleeftijd hebben 13-14 jaar dan haken ze af..”* (I4). Toen er door ons gevraagd werd *“En weet je ook hoe dat komt?”* ging hij verder met: *“Ja, dat weet ik wel.. dat komt door geloofsovertuiging. Die meiden worden toch een beetje beschermd, eh, een meisje van 15-16 jaar die wil sporten bij een voetbalvereniging dat is toch een beetje moeilijk en ja rond die leeftijd vallen ook de meeste sporten af”* (I4).

Toen gevraagd werd wat de rol van het geloof in de verminderende sportparticipatie is zegt een Turkse vrouw: *“Ik kan me voorstellen dat geloof wel een rol speelt. Ik kan me voorstellen dat een gemiddelde Turkse bijvoorbeeld huisvrouw euh, vanwege haarproblemen, vanwege cultuur dat ze niet mee willen doen. Kan wel, maar ik weet niet of dat de grootste factor is”*(M4). Toen er door ons doorgevraagd werd: *“En zie je dat dan ook in je omgeving?”* Antwoorde zij: *“ Euh, ja, maar dan bij religieuze groepen vanwege dat zeg maar”*(M4).

Meerdere respondenten bevestigen dat geloof een rol speelt bij het sporten. Het dragen van een hoofddoek is een uiting van een geloof en kan een belemmering zijn om te sporten in Nederland. Ook vertellen de vrouwen en meisjes dat zij vanwege het geloof niet met mannen willen sporten

Het gescheiden sporten voor meisjes waarbij de mogelijkheid is om een hoofddoek te dragen of af te doen wordt dan ook benoemd als een factor van het succes verhaal van Ladyfit. Een bestuurslid van Ladyfit zegt: *“Het is niet zo dat er andere mannen sporten en ze mogen ook gewoon lange kleding dragen.. geen rokken natuurlijk, maar wel lange broeken.. en niet echt hoofddoek, maar dan hebben ze zo’n bonne”* (I3).

Ook een overheidsinstantie ervaart dat het dragen van een hoofddoek invloed uitoefent op het sporten van Turkse vrouwen: *“Maar bijvoorbeeld ook dat ze een hoofddoek dragen. Als ze met elkaar sporten in een buurthuis of in ander zalen dan is het gewoon geen drempel en ben je onder elkaar.. en dat de mannen het dan accepteren en van huis uit is het ook zo.. dat in de pubertijd dan gaan de ouders het weer tegenwerken.. ehm.. dan zie je toch dat ze het sporten en bewegen minder stimuleren want dan kom je weer in fase dat ze weer een hoofddoek gaan dragen”* (I2).

Wat precies de invloed van het geloof op de sportparticipatie is werd door een overheidsinstantie op de volgende manier omschreven: *“Ouders zijn dan op een of andere manier bang de controle over ze kwijt te raken.. dat denk ik echt.. ze komen misschien met allerlei andere dingen in aanraking.. je bent bijvoorbeeld ‘s avonds laat klaar met sporten en in het weekend moeten ze voor hun zusjes en broertjes zorgen dus kunnen ze geen wedstrijd spelen”* (I4).

Niet alle meisjes, vrouwen en ouders geven aan dat geloof en religie van invloed is op de sportparticipatie, dat blijkt uit de volgende citaten: *“Geloof en religie is helemaal apart”* (O4).

Op de volgende vraag *“Heb je dan ook een idee waarom Turkse meisjes niet sporten?”*, antwoord een vrouw het volgende: *“Ik heb geen idee, maar aan geloof ligt het niet..”* (O5). Ook een Turks meisje bevestigt dat geloof geen rol speelt in haar deelname aan sport.

“Hij heeft andere normen en waarden”

Veel respondenten spreken over de Turkse cultuur wanneer het gaat over sporten. Zo vertelt een Turkse meisje waarom haar Turkse vader het skateboarden niet leuk vindt: *“Ja gewoon, hij heeft andere normen en waarden dan ik, andere denkwijze. Gewoon wij zijn heel anders”* (M5). Veel respondenten geven aan dat de Turkse cultuur een belangrijke rol in hun leven speelt. Zo zegt een vrouw: *“Nee, nee.. maar wij hadden ook, ik ben vijf dagen iedere week werken, alleen maar Nederlandse vrouwen, daarna wil ik alleen maar eigen cultuur. Eigen brood bakken, of eh.. eigen feest”*(O1).

De meisjes en ouders van het volksdansen ervaren de Turkse cultuur als belangrijk. De ouders vertellen dat ze het volksdansen voor hun kind belangrijk vinden, omdat ze op deze manier met de Turkse cultuur in contact blijven staan. Ouders vinden het belangrijk dat ze veel weten over de cultuur van het land. Zo zegt een ouder: *“Inderdaad ja.. en dan gaan ze kijken naar hun roots zo van ik ben een Turk, maar wat houdt een Turk in? Oja nou dit.. eet cultuur.. oja en volksmuziek en dan gaan ze dat onderzoeken en daar een hele nieuwe weg in vinden..”*(O3). Hij zegt ook dat door de PVV kinderen gedwongen worden om naar hun roots te gaan: *“het is toch wel met de huidige recessie met pvv, Geert Wilders enzo, noem maar op.. worden de kinderen nog meer gedwongen om naar hun roots te gaan..”*(O3). Een Turks meisje geeft tevens aan dat haar ouders het belangrijk vinden dat ze volksdanst, omdat ze anders binnen de Nederlandse samenleving nog weinig van de Turkse cultuur mee krijgt.

Bovendien vertelt een respondent de Turkse cultuur van sportverenigingen en de manier van omgang met mensen als fijner te ervaren dan de Nederlandse cultuur. Ze zegt: *“Mensen zijn warmer, mensen gaan eerder met je babbelen”* (M4).

“Ik denk dat Turkse mannen in het algemeen ook weinig aan sport doen in vergelijking tot andere mannen van andere culturen denk ik”

Verder is door een aantal respondenten vertelt dat binnen de Turkse cultuur sport over het algemeen geen belangrijke rol speelt. Zo vertelt een respondent dat niet alleen Turkse meisjes en vrouwen weinig aan sport doen, maar dat dit ook geldt voor de Turkse mannen: *“Ik denk dat Turkse mannen in het algemeen ook weinig aan sport doen in vergelijking tot andere mannen van andere culturen denk ik”*(M4). Ook een overheidsinstantie zegt: *“Als het zegmaar niet normaal is om te gaan sporten in zo’n cultuur, ja daar moet ook een bepaalde culturomslag plaatsvinden”* (I1).

“Minder snel afstand van nemen “

Doordat de meisjes, vrouwen en ouders de Turkse cultuur als belangrijk ervaren, geeft een overheidsinstantie aan dat het dan moeilijk is om afstand te nemen van die Turkse cultuur. Ze zegt: *“Dan neem je wat minder makkelijk afscheid van de normen, waarden en cultuur (leefstijl). Bij die cultuur hoort gastvrijheid, veel eten etc. Een autochtone hoger opgeleide Nederlander 'breekt' wat sneller van zijn laag opgeleide familie/achtergrond en neemt de waarden en normen/leefstijl (met bijbehorend) schoonheidsideaal) over van de 'elite”* (I1).

“Turkije is heel anders”

Enkele meisjes, vrouwen en ouders zeggen de Turkse cultuur in Turkije anders te ervaren dan in Nederland. De respondenten geven duidelijk aan dat deze culturen niet met elkaar te vergelijken zijn. Zo zegt een meisje: *“ De Turken hier in Nederland, zijn heel anders dan de Turken in Turkije”*(M5). Ook

met betrekking tot de rol van sport zijn er binnen de culturen verschillen. Een ouder geeft aan dat de sportcultuur in Turkije heel anders is dan hier in Nederland. De respondent beschrijft het verschil als volgt: *“Poeh, je hebt gewoon weinig tijd om sport te doen, het is anders en daar gaat het vooral om het werken. Hier is alles veranderd”* (O4).

Een andere Turkse ouder zegt het tegenovergestelde over de rol van sport in Turkije: *“Ja ik denk als, ik kom uit Turkije, ik ben niet hier geboren, Turkije mensen of ouders stimuleren heel erg veel, maar hier niet veel”* (O1). Op de vraag wat de oorzaak is van dit verschil antwoordt de respondent: *“ Eh.. mensen eerste generatie komt uit dorp. En eh, meeste komt uit dorp, en natuurlijk heel veel mensen vinden het niet zo belangrijk”* (O1).

5.5 Vormgeving sport

“Mensen zijn warmer, mensen gaan eerder met je babbelen”

De Turkse meisjes, vrouwen en ouders geven aan dat zij onbekend zijn met het fenomeen sportvereniging. Veel meisjes sporten in een groepje bij een Turkse vereniging of bij een sportschool. Slechts één van de respondenten zegt lid te zijn een Nederlandse sportvereniging.

Een vrouw gaf aan in Turkije wel bij een sportvereniging te hebben gezeten. In Nederland had ze dit ook een tijdje gedaan, maar daar voelde ze zich niet op haar plek: *“Ik vond het niks. Want de atmosfeer in Turkije was veel warmer. Het eerste jaar geloof ik heb ik geprobeerd om bij een vereniging basketball te proberen maar ik vond ze in Nederland heel erg koud, maar dat heeft te maken met de karakters van Nederlanders in het algemeen. Daar ben ik nu een beetje gewend maar daarom vond ik het niet leuk.”* Ook zegt ze: *“het is anders daar gewoon. Mensen zijn warmer, mensen gaan eerder met je babbelen”*.

Meerdere meisjes en vrouwen lieten blijken dat een sportvereniging hen wel leuk leek, maar dat ze er nooit echt aan hadden gedacht. Ook vonden sommige vrouwen een sportvereniging te duur. Toen echter werd verteld hoe duur contributie bij de meeste sportverenigingen was waren ze verbaasd dat zo goedkoop was. De vrouwen bleken niet veel te weten over hoe sportverenigingen in elkaar staken.

Ook de gemeente ervaart dat Turkse mensen moeilijk naar een vereniging gaan, omdat ze niet weten wat er allemaal speelt: *“Maar dan blijkt het zo om nog een hele grote stap te zijn dan bij de aanbod in de wijken, vooral de sportverenigingen en ouders die daar dan niet achter staan of die onbekendheid met zo’n vereniging wat er allemaal gebeurt. Euh, het moet vooral een veilige omgeving zijn euhm”* (I1).

“De meeste dragen bijvoorbeeld wel een hoofddoek en dan vinden ze het wel een stukje schaamte om je te laten zien bij een sportvereniging”

Turkse meisjes en vrouwen sporten liever gescheiden van mannen blijkt uit de gesprekken. De vrouwen zeggen liever niet bij een sportvereniging te sporten, omdat mannen en vrouwen daar vaak samen sporten. Wanneer sporten bij een vereniging gescheiden zou zijn, zouden ze eerder bij een vereniging zouden gaan sporten:

“R: Waarom niet op een andere sport of vereniging?” “I: Omdat het alleen met vrouwen is (M9)”

"Stel dat er in Utrecht een plek is waar vrouwen alleen kunnen gaan zwemmen, ik weet 100% zeker meer dan de helft gaat ook mee" (M11).

"Volgens mij heb je ook alleen maar fitness wat alleen voor vrouwen is.. dus dat beperkt je dan.. ja precies, je kan niet zomaar een groepje maken met vrouwen om te gaan tennissen" (M8).

Een beweegmakelaar van de gemeente bevestigt het beeld dat meisjes liever gescheiden willen sporten: *"de meeste dragen bijvoorbeeld wel een hoofddoek en dan vinden ze het wel een stukje schaamte om je te laten zien bij een sportvereniging en daar te komen. Ja, dat is toch een stukje schaamte wat best wel belangrijk is. En ze willen ook voornamelijk alleen maar met meiden zelf sporten. Dus niet in gemengde groepen" (I2).*

Een andere vrouw zegt echter dat gemengd sporten haar niet belemmerde om lid te worden van een andere sportschool: *"ik stond eerder ingeschreven bij een andere vereniging, dat was wel gemengd.. maar dat was voor mij niet echt een barrière ofzo.." (O5).*

5.6 Geld

'Veel mensen die hier komen hebben een bijstandsuitkering en dus een laag budget'

Veel respondenten vertellen dat geld op verschillende manieren een rol speelt in sportparticipatie. Echter, zijn er ook respondenten die vertellen dat geld volgens hen geen rol zou moeten spelen in sportparticipatie.

Veel meisjes en vrouwen die sporten geven aan dat geld voor hen een rol heeft gespeeld bij hun keuze voor een sport. Zo vertellen bijna alle meisjes en vrouwen dat de sport die zij beoefenen goedkoop is en dat dit een belangrijke reden is waarom zij voor die sport hebben gekozen. Het volksdansen en fitness bij Ladyfit zijn een goedkopere manier van sporten vergeleken met andere sporten denken de meisjes en vrouwen. Dat goedkopere sporten aanslaan blijkt volgens een meisje uit de groep vrouwen die bij Ladyfit sport: *'veel mensen die hier komen hebben een bijstandsuitkering en dus een laag budget' (M11).*

Ook zeggen meisjes dat geld een belemmering kan vormen in het kiezen van een sport naar keuze. Twee meisjes wilden bijvoorbeeld wel op tennis, maar dit kon niet, omdat het te duur voor hen was: *"En speelt geld dan ook een rol bij het sporten? Ja, best wel, zoals tennis lijkt me leuk, maar dat is veel duurder.." (M8).*

Een ander meisje geeft aan dat ze denkt dat wanneer andere sporten goedkoper zouden worden meer Turkse vrouwen zouden participeren. Als voorbeeld gebruikt ze zwemmen. Volgens haar zouden veel meer vrouwen gaan zwemmen wanneer het goedkoper was en mits de vrouwen gescheiden van mannen kunnen zwemmen.

Ook ouders vertellen dat financiën een rol spelen bij het kiezen voor een sport voor hun kind. Zo zeggen ouders van de meisjes die volksdansen dat deze sport wel betaalbaar is. Andere sporten zijn vaak te duur voor hen. Daarnaast geven ze aan dat ze niet veel geld voor sport willen betalen. Zo zegt een vrouw: *"Ze krijgen wel een toeslag geloof ik als ze bijstand krijgen, je gaat niet 50 euro per maand aan een lidmaatschap geven. De prioriteiten liggen anders, dan ga je dat niet doen" (M4).*

Een moeder denkt ook dat geld een rol kan spelen in het niet participeren in sport, maar vindt dat dit niet een reden zou moeten zijn om niet te gaan sporten. Zij vindt dat jongeren zelf moeten bijdragen in het bekostigen van sport: *“Maar ik denk ook dat financieel speelt ook een rol. Maar meisjes, meiden of jongens hebben een eigen baan. Ze werken niet full- time, maar dat kan iedereen. Vijftien of zeventien euro per maand. Je moet zelf willen..”* (O1).

Een andere ouder vindt sporten ook duur, maar vindt het plezier en belang van sporten zwaarder wegen: *“Het is wel veel geld, maar aan de andere kant is het ook leuk voor mijn kinderen”* (O4).

“Als je zegt dan gaan we het lidmaatschap verhogen dan komen ze niet meer, dan ben je de helft van de mensen kwijt, dat willen we niet hebben”.

Ook medewerkers van de gemeente Utrecht en Lady- fit zeggen geld als factor te zien die invloed uitoefent op de sportparticipatie. Wanneer sporten goedkoop is dan sporten er meer allochtone vrouwen, maar wanneer het duurder is dan sporten zij niet of minder. Door verschillende medewerkers van de gemeente Utrecht en sportschool Ladyfit wordt dan ook gedacht dat één van de succes factoren van Ladyfit de laagdrempeligheid van financiën is:

“I: Wat denkt u dat dan echt het succesverhaal is van Lady- dit wat bijvoorbeeld bij andere verenigingen niet zo is..? R: Ja... ten eerste de tarieven.. het is gewoon echt niet duur.. en de u pas.. wij hebben.. bijna de helft van de leden heeft een U- pas.. dat zegt ook wel iets over de sociaal- economische klasse van waaruit de groep komt.. en ik denk dat de laagdrempeligheid hoog is.. en ook dat je per maand kan betalen..”* (I3).

Ladyfit geeft aan dat de U- pas een belangrijke regeling is waardoor vrouwen bij Lady- fit kunnen sporten. Een beleidsmedewerker van de gemeente zegt hierover *“jongeren kunnen dan gratis lid worden van een sportvereniging. Maar euh, bij volwassenen is het dan ook zo dat we proberen dat bijvoorbeeld die Zumba lerares ook staat ingeschreven bij het u-pas bureau, zodat zij ervoor kan zorgen dat haar deelnemers ook met die korting kunnen sporten, dan kan het zegmaar ook kostendekkend worden”* (I1).

De beleidsmedewerker bevestigt dat wanneer de prijzen van het sporten om hoog gaan, of subsidies verminderen mensen direct afhaken met sporten: *“als je zegt dan gaan we het lidmaatschap verhogen dan komen ze niet meer, dan ben je de helft van de mensen kwijt, dat willen we niet hebben. Dus wij dragen bij in de individuele kosten”* (I1).

“Het is een stukje verwennerij”

Hoewel de medewerkers van de gemeente het belangrijk vindt om bij te dragen aan de kosten om de mensen aan het sporten te houden geeft de beleidsmedewerker ook aan dat het moeilijk is de stimulering in stand te houden met de bezuinigingen van het huidige kabinet. Aan de andere kant wil ze mensen graag aan het sporten houden, maar vindt ze ook dat mensen zelf hun best moeten doen om te sporten: *“nou ik vind het altijd lastig aan de ene kant zeggen ze sporten daar heb ik geen geld voor, aan de andere kant is het ook gewoon een kwestie van prioriteiten stellen. We merken wel vanuit de wijk, het moment dat je de contributie of het bedrag aan deelname gaat verhogen, dat er mensen afhaken. Wij zijn nu wel heel duidelijk in, dat weten de beweegmakelaars ook dat ze sowieso altijd moeten betalen omdat euh mensen raken ook heel snel, ze vinden het dan normaal dat dat soort dingen gratis zijn..”*(I1).

Een beweegmakelaar, ook werkzaam bij de gemeente Utrecht geeft aan ook te merken dat allochtone mensen het normaal vinden dat sporten goedkoop of gratis is. Hij denkt dat deze beleving een groot verschil is met autochtone mensen: *".. ik ben zelf autochtoon.. en persoonlijk vind ik het normaal als je zoveel euro per maand betaald om te sporten.. alleen is het heel moeilijk als professional om te schakelen, omdat hun twee euro al heel snel veel vinden.. per les.. terwijl je er al zo veel voor terug krijgt.. je krijgt accommodatie, een locatie een docent die iedere week les geeft.. die al jou administratie bij houdt.. het is heel weinig ja.. het is een stukje verwennerij.. maar aan de andere kant is het vanuit hun cultuur heel logisch dat ze met elkaar sporten en je wilt die groepjes bij elkaar houden en dan vindt je toch.. het belang van sporten en bewegen staat iets hoger op de kaart dan dat je de prijs gaat verhogen.. want anders gaan ze weer weg en ben je ze weer kwijt.."* (I2).

Tot slot geeft een beweegmakelaar aan dat hij denk dat geld geen factor zou moeten spelen in sportparticipatie, omdat er volgens hem vanuit de gemeente genoeg wordt gedaan om sporten betaalbaar te maken: *"vaak komen ze tot een bepaalde inkomensgrens en zit je er onder dan krijgen ze al vijftig procent korting door die U- pas regeling. Dat lijkt mij al een hele stimulans om deel te nemen lijkt mij.. en dan heb je ook nog het jeugdsportfonds waar je sportmaterialen via via kan krijgen.. en ga zo maar door.."* (I2).

5.7 Resumé

Na het beschrijven van de resultaten, kan er samenvattend worden gesteld dat sport op verschillende manieren door respondenten wordt beleefd. Zo ervaren respondenten sport op verschillende manieren en vinden ze het om verschillende redenen belangrijk of minder belangrijk. Daarnaast vertellen respondenten diverse factoren die volgens hen van invloed zijn op de verminderde sportparticipatie. In de gesprekken is verteld dat de meeste Turkse meisjes, vrouwen en ouders andere interesses en prioriteiten hebben dan sport. Binnen het thema de Turkse gemeenschap komt naar voren dat de gesloten en hechte gemeenschap, het spreken van de Turkse taal, groepsvorming en verschillende generaties een rol speelt. Ook vertellen de respondenten dat de Turkse cultuur een factor kan zijn voor de verminderende sportparticipatie. Andere normen en waarden, het dragen van een hoofddoek, het minder snel afstand nemen van de cultuur en een andere cultuur in Turkije zijn als factoren van de Turkse cultuur benoemt. Bovendien zeggen de respondenten te ervaren dat de vormgeving van sport in Nederland een belemmering kan zijn om te gaan sporten. Ze zijn niet bekend met het fenomeen sportvereniging en de meeste respondenten willen graag gescheiden sporten. Als laatste factor noemen de respondenten geld. Veel Turkse meisjes, vrouwen en ouders vinden sporten duur en vertellen dat dit een belemmering kan zijn om te gaan sporten. In het volgende hoofdstuk analyse zal de theoretische interpretatie van de empirische data, met behulp van eerder geformuleerde analytisch kader en themaliteratuur, beschreven worden. De diepere betekenis van de resultaten zal duidelijk worden.

6. Analyse

In dit hoofdstuk zal het eerder beschreven analysekader uitgewerkt worden. Binnen dit analysekader staan de drie actoren Turkse meisjes en vrouwen, ouders en de overheid met elkaar in verbinding waarbij verondersteld wordt dat zij elkaar beïnvloeden in de betekenis die zij aan sport geven. In dit hoofdstuk wordt duidelijk welke rol de context, betekenisgeving en macht en belangen in het onderscheiden van de factoren voor de verminderde sportparticipatie spelen.

Gekeken naar de context zal in worden gegaan op de omgeving waar de Turkse meisjes en vrouwen zich in bevinden en hoe deze omgeving de sportparticipatie van de meisjes en vrouwen beïnvloedt. Bij de betekenisgeving gaat het om de verschillende en overeenkomstige betekenissen die de actoren geven aan sport geven. Als laatste worden de machten en belangen van de actoren die binnen het vraagstuk een rol spelen uiteengezet.

6.1 Context

Gekeken naar de context zijn er verschillende aspecten te onderscheiden die van invloed zijn op de sportparticipatie van Turkse meisjes en vrouwen.

6.1.1 Vormgeving sport Nederlandse maatschappij

Binnen de Nederlandse samenleving heerst een bepaald ideaalbeeld over sport waarbinnen wordt verwacht dat iedereen deel kan nemen aan sport. Sport is positief en heeft volgens dit ideaalbeeld alleen maar positieve effecten. Dus waarom zouden mensen niet participeren?

De overheid verwacht dan ook dat allochtone mensen gaan sporten en dat er geen belemmeringen hoeven te zijn om te gaan sporten. Zo faciliteert de overheid sport door het goedkoop te maken en te organiseren. Zo maakt de overheid het mogelijk dat vrouwen gescheiden kunnen sporten. Op deze manier zouden er geen barrières moeten zijn om te gaan sporten, ook niet voor de Turkse meisjes en vrouwen.

Echter, blijkt dat er wel degelijk barrières zijn om te gaan sporten voor meisjes binnen de Nederlandse samenleving. Uit de literatuur blijkt dat etnische minderheden zich sterk aan moeten passen aan de dominante normen en waarden van de Nederlandse sportcultuur (Sterkenburg, 2010).

Veel Turkse respondenten vertellen moeite te hebben met de manier waarop sport binnen de Nederlandse samenleving wordt vormgegeven. Zo geven meisjes en vrouwen aan dat ze gescheiden van mannen willen sporten, maar dat volgens hen te weinig mogelijkheden zijn om dit te doen. Daarnaast dragen andere normen en waarden en een andere sfeer bij aan het feit dat Turkse vrouwen en meisjes zich niet thuis voelen binnen de Nederlandse sportverenigingen. Het zorgt er uiteindelijk voor dat Turkse meisjes en vrouwen het liefst met elkaar willen sporten. Dit willen ze dan het liefst binnen hun eigen cultuur, normen en waarden doen. Volksdansen wordt daarom als een populaire sport gezien. Ouders geven aan dat kinderen met volksdansen binnen een eigen sociale-vertrouwde omgeving kunnen sporten. Hier kunnen zij zelf hun sport vormgeven en eigen normen en waarden aanhouden. De vormgeving van sport van de overheid is dominant ingericht binnen de Nederlandse normen en waarden.

6.1.2 Politieke en maatschappelijke omstandigheden

Turkse meisjes en vrouwen voelen zich niet alleen onprettig bij de normen en waarden van de Nederlandse sportverenigingen, maar ook door de huidige politieke en maatschappelijke omstandigheden.

Sinds de opkomst van de PVV en de aantreding van het rechtse Kabinet in oktober 2010 worden allochtonen steeds slechter neergezet. Zo is er veel negatieve beeldvorming over andere etniciteiten en met name aanhangers van de Islam. Dit gevoel wordt de laatste tijd alleen nog maar versterkt. Hierdoor zijn Turkse mensen geneigd zich terug te trekken binnen hun eigen cultuur. Ook vanuit de literatuur wordt bevestigd dat dergelijke negatieve beeldvormingen invloed hebben op betekenissen die er binnen de sport aan etniciteit wordt gegeven.

6.1.3 Turkse cultuur

Door de vormgeving van sport en de politiek- maatschappelijke gebeurtenissen trekt de Turkse gemeenschap zich terug naar hun eigen cultuur en omgeving. De Turkse cultuur wordt door de Turkse meisjes, vrouwen en ouders als belangrijk ervaren. Hiermee oefent de cultuur invloed uit op de manier waarop er naar sport wordt gekeken en hoe sport vorm krijgt binnen die cultuur.

De Turkse cultuur wordt vanuit de literatuur beschreven als gesloten en hecht. De Turkse respondenten bevestigen dit. Zij praten liever Turks, gaan liever met Turkse mensen om en hebben hun eigen gewoontes, normen en waarden. Vanuit deze cultuur kijken de Turkse mensen ook anders naar sport. Zo sporten ze het liefst met elkaar waarbij ze Turks praten, sporten mannen en vrouwen gescheiden, moet sporten gezellig zijn en plaats vinden in een vertrouwde omgeving. Doordat ze het liefst op deze manieren sporten, geven ze een andere invulling aan sport. Vanuit de Turkse cultuur kan dan ook een verklaring worden gegeven waarom meisjes en vrouwen binnen bepaalde sporten niet participeren.

6.1.4 Bezuinigingen

Hoewel de overheid sporten goedkoop wil maken, om zo iedereen de kans te geven deel te nemen aan sport wordt dit door bezuinigingen beïnvloed. Door de bezuinigingen kan de overheid minder subsidies aan sport geven. Daarnaast zijn de eisen om subsidie te verkrijgen verhoogd, waardoor veel Turkse mensen die op deze inkomensgrens zitten geen korting krijgen om te sporten. Hiermee oefenen de economische omstandigheden invloed uit op de sportparticipatie van de Turkse meisjes en vrouwen.

6.2 Overeenkomsten en verschillen van betekenisgeving aan sport

De context waarin de Turkse meisjes, vrouwen, ouders en de overheid zich bevinden draagt bij aan het creëren van een bepaalde visie over sport. Daarmee oefent de context invloed uit op de betekenisgeving aan sport uit. Verschillende betekenissen die door de actoren aan sport geven zijn in dit hoofdstuk te onderscheiden. Vanuit het differentiatieperspectief van Martin wordt gekeken naar de verschillen in betekenissen die er tussen de Turkse meisjes, vrouwen, ouders en de overheid zijn omdat vanuit wordt gegaan dat verschillende groepen een eigen subcultuur hebben. Echter, worden binnen deze groepen ook verschillende betekenissen aan sport gegeven waardoor ook gekeken zal worden vanuit het fragmentatieperspectief van Martin.

6.2.1 Overheid

De overheid geeft een positieve betekenis aan sport, omdat het uitgaat van de positieve effecten van sport. Doordat de overheid uitgaat van de positieve effecten van sport vinden ze het belangrijk dat de Turkse meisjes en vrouwen gaan sporten. De positieve visie van de overheid over sport is ook terug te zien in het beleid van de overheid. Ze gebruiken sport als middel om problemen van (specifieke) groepen binnen de maatschappij op te lossen. Zo blijkt uit beleid dat sport wordt ingezet om de integratie en opvoeding van allochtone jongeren aan te pakken (Ministerie, 2005).

De visie van de overheid wordt door veel mensen aangehangen maar daarentegen is er ook veel kritiek op deze visie. Uit de literatuur blijkt dat verschillende auteurs stellen dat de meerwaarde die beleidsmakers en theoretici aan sport (verenigingen) toeschrijven gebaseerd is op een ideaalbeeld van sport. Uit een onderzoek van Elling blijkt bijvoorbeeld dat de sociale netwerken van de sportteams vaak oppervlakkig en breekbaar zijn. Zo is er wel sociale binding binnen de sportteams, maar ook onderscheid en uitsluiting.

6.2.2 Turkse meisjes en vrouwen

Turkse meisjes en vrouwen geven verschillende betekenissen aan sport. De meisjes en vrouwen vinden sport belangrijk omdat het goed is voor het uiterlijk en de gezondheid. Ze geven aan dat ze zich door sport beter in hun vel zitten.

Hoewel de beleving van de gezondheid en sport gedeeld wordt door de overheid en de meisjes/vrouwen, ervaren ze sport op een andere manier dan de overheid. Sport leeft minder onder de Turkse meisjes en vrouwen en het zit minder in hun aard. Zo hebben de Turkse meisjes en vrouwen andere interesses en ervaren ze andere prioriteiten belangrijker dan sport. Bovendien speelt de Turkse hechte en gesloten gemeenschap een rol in hoe ze sport ervaren. Turkse meisjes en vrouwen vormen groepen voordat ze naar een vereniging stappen, waarbij het vaak om Turkse verenigingen gaat. Zo geven Turkse meisjes aan vooral sporten leuk te vinden die dicht bij hun cultuur liggen, zoals volksdansen.

6.2.3 Turkse ouders

Ook ouders vertellen sport belangrijk te vinden voor hun eigen gezondheid en die van de kinderen. Bovendien vinden ze sporten belangrijk voor de ontwikkeling van de kinderen waardoor ze sporten bij kinderen stimuleren. Hoewel de ouders sporten belangrijk vinden ervaren ze sport op een andere manier dan de overheid. Het liefst zien ze de kinderen in een veilige en sociale omgeving sporten, waarbij ze kinderen vaak naar Turkse sportverenigingen sturen of zelfs niet laten sporten. Ook wordt niet door alle ouders sporten gestimuleerd. Dit wordt bevestigd door meisjes die aangeven niet door de ouders gestimuleerd te zijn. Onwetendheid over de gevolgen en voordelen van sport worden door de respondenten aangegeven als factoren voor het niet stimuleren van sporten bij kinderen.

Tussen de verschillende generaties zijn verschillen van beleving van sport te onderscheiden. Verschillende respondenten zeggen dat opvoeding van belang is geweest of sporten belangrijk wordt gevonden en gestimuleerd. Dit wordt bevestigd door de literatuur, Elling stelt bijvoorbeeld dat sportgedrag van de ouders en sportdeelname in de jeugd belangrijke zelfstandige voorspellers zijn voor toekomstig sportgedrag (Elling, 2011, p.17). De eerste generatie is weinig bekend met het Nederlandse sportklimaat en zijn zich volgens de respondenten niet bewust van de voordelen van het sporten. De tweede generatie ervaren sport als belangrijker, omdat ze de Nederlandse normen en waarden meer hebben meegekregen, waardoor ze sporten eerder zullen stimuleren bij de kinderen. De respondenten vertellen dat de derde generatie weer anders tegen sport zal aankijken

en de Nederlandse cultuur van het sporten zullen overnemen. Respondenten voorspellen dan ook dat het huidige sportgedrag onder Turkse meisjes en vrouwen in de loop der jaren zal veranderen.

6.3 Macht en belangen

6.3.1 Macht in betekenisgeving

Eerder zijn de invloed van de context en betekenisgeving op de sportparticipatie beschreven. Ook macht en belangen spelen een belangrijke rol bij de betekenisgeving die er aan sportparticipatie wordt gegeven.

Binnen het driehoek van actoren heeft de overheid het meeste macht in de betekenisgeving aan sport. De overheid houdt de positieve visie van sport aan en verwerkt dit in overheidbeleid. Hiermee verspreidt het zijn visie van sport over de gehele Nederlandse samenleving en wordt het als een algemeen geldende visie aangenomen. Daarmee is de betekenis die de overheid aan sport geeft dominant.

Vanuit de literatuur wordt er kritiek gegeven op de visie van de overheid ten aanzien van sport, zo wordt deze populair en common sense genoemd. De visie die de overheid aanhoudt met betrekking tot sport en sportparticipatie van allochtone meisjes wordt door Sterkenburg populair en common sense stroming genoemd. Hierdoor komen kritische kanttekeningen over machtsrelaties en heersende discoursen binnen de sport niet aan de orde komen (Sterkenburg, 2010).

Dit verklaart ook waarom de Turkse visie over sport nauwelijks gehoord wordt. Doordat de overheid de dominante visie presenteert en hier ook de middelen toe heeft, wordt de Turkse visie en ideeën over sport onderdrukt. Dit verklaart ook waarom er zo weinig inzicht is in de sportparticipatie van Turkse meisjes en vrouwen.

6.3.2 Belangen

De overheid houdt de dominante visie van sport aan, omdat het voor hen belangrijk een positief beeld van sport te creëren. Binnen de Nederlandse maatschappij wordt sport ingezet om problemen op te lossen. Wanneer er een negatief beeld van sport zou zijn, zou het de sportparticipatie kunnen beïnvloeden. Daarnaast bestaat het risico dat draagvlak voor beleid af zou nemen.

6.4 Kernanalyse

Gekeken naar de analyse kan er worden gesteld dat zowel de context, de betekenisgeving als macht en belangen een rol spelen in de betekenisgeving die er aan sport wordt gegeven en dat er diverse factoren kunnen worden onderscheiden die de sportparticipatie van Turkse meisjes en vrouwen beïnvloeden.

Uit de analyse blijkt dat de overheid en de Turkse meisjes, vrouwen en ouders andere betekenissen aan sport geven. De overheid hanteert een dominante visie welke de Turkse gemeenschap niet deelt. Zij ervaren sporten wel als belangrijk, maar op een andere manier dan de overheid. Daarnaast speelt de context een belangrijke rol in de betekenis die er aan sport wordt gegeven. Door de politiek-maatschappelijke omstandigheden en de vormgeving van sport in Nederland voelen Turkse meisjes en vrouwen zich niet thuis bij Nederlandse sportverenigingen. Hierdoor trekken zij zich terug naar hun eigen cultuur. Vanuit die cultuur hebben zij een andere visie op sport waarbij men in een

vertrouwde omgeving, met elkaar en in de Turkse taal wil sporten. Hiermee geven de Turkse meisjes, vrouwen en ouders een andere betekenis aan sport dan de overheid. Echter, wordt deze visie vaak niet gehoord omdat de overheid de macht heeft om de dominante visie in stand te houden. Hiermee wordt de betekenis die Turkse meisjes, vrouwen en ouders aan sport geven onderdrukt.

7. Conclusie

Dit onderzoek heeft als doel om inzicht te krijgen in het vraagstuk sportparticipatie van Turkse meisjes en vrouwen. Dit is gedaan door te kijken naar de betekenisgeving die de betrokken actoren Turkse meisjes, vrouwen, ouders en de overheid aan sport geven. Binnen dit hoofdstuk zullen de centrale vraagstelling en deelvragen worden beantwoord om hiermee een conclusie te trekken over de sportparticipatie van Turkse meisjes en vrouwen.

“Welke betekenis geven Turkse meisjes, vrouwen en ouders aan sport?”

De betekenissen die Turkse meisjes en vrouwen aan sport geven zijn verschillend. De meisjes en vrouwen die sporten geven aan sport met name belangrijk te vinden voor hun gezondheid, uiterlijk en conditie. Daarnaast voelen Turkse vrouwen en meisjes zich fitter en zitten ze lekkerder in hun vel wanneer ze gesport hebben. Echter, zijn er ook meisjes en vrouwen die sport niet belangrijk vinden en niet sporten. Ook geven vrouwen aan wat ze belangrijk vinden om te gaan sporten. Zo vinden ze het belangrijk dat sporten gezellig is, om in een groepje te sporten en dat ze in een vertrouwde omgeving kunnen sporten. Zij zien sporten als een uiting van de Turkse cultuur, hierdoor is volksdansen een populaire sport.

Ook ouders bevestigen sport als belangrijk te ervaren voor hun eigen gezondheid en die van hun kinderen. Daarnaast vinden ze het erg belangrijk voor de ontwikkeling van hun kind. Ouders uiten het belang van sport door hun kinderen te stimuleren te gaan sporten. Sommige ouders maakt het niets uit wat voor sport hun kind doet. Andere ouders willen dat hun dochters sporten in een vertrouwde omgeving waar zij gescheiden van mannen kunnen sporten. Echter, zijn er ook ouders die hun kinderen niet stimuleren.

Hoewel de meisjes, vrouwen en ouders sporten als belangrijk te ervaren leeft het sporten niet echt volgens de Turkse respondenten. Sporten zit niet in de aard van de Turkse gemeenschap waar de respondenten zich bevinden. De Turkse respondenten geven dan ook meerdere verklaringen waarom sporten minder leeft bij de Turkse gemeenschap.

“Welke betekenissen geven de betrokken overheidsinstanties aan sport?”

De overheid geeft aan sport zeer belangrijk te vinden. De overheidsinstanties vinden sport belangrijk omdat het volgens de overheid positieve effecten heeft op het functioneren van de maatschappij en gebruikt sport als middel om problemen op te lossen. Zo wil de overheid allochtone jongeren aan het sporten wil krijgen om ze beter te integreren en om overgewicht binnen deze groep te doen afnemen. Echter, merkt de overheid dat sporten bij Turkse meisjes en vrouwen niet aanslaat behalve wanneer het sporten aan cultuur gebonden is. Waardoor zij bijvoorbeeld ervaren dat volksdansen wel succes ondervindt bij de Turkse meisjes. De overheid ervaart het volksdansen meer als iets cultureels dan een sport. De gemeente denkt dat de oorzaak van het niet participeren in sport bij de Turkse groep ligt. Zij geven verschillende factoren die zij denken dat van invloed is op de sportparticipatie van Turkse meisjes en vrouwen.

“Welke factoren zijn van invloed op de sportparticipatie van Turkse meisjes en vrouwen?”

De respondenten geven verschillende factoren voor de verminderde sportparticipatie van Turkse meisjes en vrouwen. Meisjes en vrouwen vertellen andere interesses en prioriteiten te hebben die

belangrijker zijn dan sporten. Meisjes vinden het leuk om te winkelen en daarnaast zijn opleiding en werk belangrijk. Vrouwen geven aan eerst voor het huishouden te willen zorgen voordat ze gaan sporten. Ook opleiding en werk worden door ouders belangrijker dan sport ervaren.

Veel Turkse meisjes, vrouwen en ouders wijden daarnaast de verminderde sportparticipatie aan opvoeding van ouders. Veel ouders zouden het belang van sport niet inzien of onwetend zijn. Echter, verschilt dit wel per generatie. Zo zou de derde generatie veel meer sporten en open staan voor sport dan de eerste generatie.

Verder wijden de meisjes, vrouwen en ouders de verminderde sportparticipatie aan de Turkse gemeenschap. Sporten zou niet in hun aard liggen. Zo zouden de gesloten en hechte gemeenschap, het spreken van de Turkse taal en groepsvorming bepalend zijn voor de manier waarop ze willen sporten. In het verlengde hiervan speelt de Turkse cultuur een rol voor de verminderde sportparticipatie. Andere normen en waarden, het dragen van een hoofddoek, het minder snel afstand nemen van de cultuur en een andere cultuur in Turkije dragen hieraan bij.

Hierdoor vormt de vormgeving van sport een belemmering om te gaan sporten. Turkse meisjes en vrouwen zijn niet bekend met het fenomeen sportvereniging en willen graag de mogelijkheid hebben om binnen hun culturele normen en waarden te sporten. Voorbeeld hiervan zijn gescheiden sporten, met hoofddoek, onder elkaar en in de Turkse taal. Als laatste factor is in relatie tot de sportparticipatie geld benoemd. Voor sommige respondenten is sporten te duur of zijn ze niet bereid geld te betalen voor het sporten.

Ook de overheid is van mening dat factoren voor verminderde sportparticipatie van Turkse meisjes en vrouwen binnen de Turkse groep moet worden gezocht. De overheid geeft aan de Turkse gemeenschap moeilijk te kunnen bereiken en snapt niet waarom de Turkse meisjes en vrouwen niet gaan sporten. De overheid zou wel voldoende mogelijkheden bieden om te sporten zoals sporten goedkoop maken en het faciliteren van het gescheiden kunnen sporten. Volgens hen zouden er dan ook geen belemmeringen moeten zijn om te gaan sporten.

Welke factoren zijn van invloed op de sportparticipatie van Turkse meisjes en vrouwen gekeken naar de betekenisgeving die er aan sport wordt gegeven?

In het vraagstuk sportparticipatie Turkse meisjes en vrouwen zijn diverse betekenissen door de verschillende actoren gegeven aan sport. Alhoewel de overheid, Turkse meisjes, vrouwen en ouders sport aangeven sport als belangrijk te ervaren heerst er een andere visie over sport bij de overheid dan bij de Turkse meisjes en vrouwen. Turkse meisjes, vrouwen en ouders vinden sport wel belangrijk, maar niet in de mate dat de overheid het vindt. Andere prioriteiten als werk, opleiding en huishouden krijgen voorrang. Daarnaast spreken zij niet over de sociale binding die de overheid belangrijk vindt.

Uiteindelijk geven Turkse meisjes, vrouwen en ouders een andere betekenis aan sport waarbij de Turkse cultuur erg belangrijk is. Zo moet sporten samen gaan met de Turkse cultuur. Dit beïnvloedt de vormgeving van sport, omdat ze gescheiden van mannen willen sporten, samen en in de Turkse taal. Daarnaast vinden Turkse meisjes, vrouwen en ouders sporten duur. Ook willen en kunnen ze niet veel geld voor sport betalen. De overheid is echter van mening dat sport voldoende gefaciliteerd

wordt en dat sporten goedkoop wordt gemaakt. Hiermee denken zij dat er geen drempel zou moeten zijn om te gaan sporten voor Turkse meisjes en ouders. Uiteindelijk lopen de visies van de overheid en de Turkse meisjes en vrouwen over sport uiteen.

8. Discussie

In de conclusie is geconcludeerd dat Turkse meisjes en vrouwen een andere visie over sport hebben dan de overheid. Echter, wat betekent deze conclusie voor de overheid, moet de overheid het beleid hierop aanpassen? Heeft verder het onderzoeksproces de uiteindelijke conclusie en daarmee de waarde van de conclusie van het vraagstuk beïnvloed? Deze vragen zullen verhelderd worden in deze discussie.

8.1 Het was een lange weg.

Het bereiken van de doelgroep Turkse meisjes en vrouwen heeft veel tijd en energie gekost. Vooral de Turkse meisjes en vrouwen waren moeilijker te bereiken dan gedacht. Daardoor zijn we bijna alle organisaties in Utrecht afgegaan en hebben we alle Turkse meisjes, vrouwen en ouders 'aangeprepen' die bereid waren mee te helpen met ons onderzoek. Uiteindelijk zijn we in contact gekomen met twee grote volksdansengroepen en hun begeleiders, waardoor we vooral Turkse meisjes, vrouwen en ouders hebben gesproken die op volksdansen zitten of betrokken zijn bij het volksdansen. Vraagtekens kunnen dus worden gezet bij het representatieve beeld van de Turkse meisjes en vrouwen. Toch hebben we geprobeerd om ons niet te beperken tot de meisjes die volksdansen en zijn er ook meisjes geïnterviewd die geen sport of een andere sport uitoefenen.

Een ander punt is dat sommige Turkse meisjes niet wilden dat het interview werd opgenomen, waardoor we van deze meisjes geen citaten konden opnemen in onze resultaten. We hebben dit opgelost door een zo uitgebreid mogelijke samenvatting van het interview te maken en deze mee te nemen in onze resultaten. Echter, het zou de kwaliteit van het onderzoek wel hebben verbeterd als we de interviews hadden kunnen transcriberen.

8.2 En nu?

Wat kan er nu gedaan worden met de conclusie van dit vraagstuk? We zijn van mening dat de overheid zich bewust moet worden dat de Turkse meisje en vrouwen een andere visie van sport hanteren dan de dominante visie die door de overheid wordt aangedragen. De overheid dient rekening te houden met factoren die de Turkse meisjes, vrouwen en ouders onderscheiden die van invloed zijn op de sportparticipatie wil de overheid beleid succesvol maken. Zo zouden ze sport een manier kunnen faciliteren dat Turkse meisjes gescheiden van mannen en in groepjes kunnen sporten. Daarnaast moeten de Turkse gemeenschap de kans hebben om hun eigen cultuur en daarmee normen en waarden in de sport te kunnen vormgeven. Hiermee zijn we dan ook van mening dat de overheid specifiek beleid dient uit te voeren. Turkse meisjes en vrouwen zijn een unieke doelgroep die niet over één kam te scheren zijn met alle allochtonen meisjes of jongeren.

Ook moet de overheid ervan bewust zijn dat beleid gericht op sport als middel voor de integratie zal kunnen botsen met beleid gericht op het stimuleren van sportparticipatie. Factoren die door de Turkse meisjes en vrouwen zijn aangegeven zijn bijvoorbeeld het sporten binnen de eigen gemeenschap en cultuur, waardoor dit niet strookt met de beleidsdoelen van integratie. Tot slot willen we wel meegeven dat naar onze mening een deel van het vraagstuk wordt opgelost met tijd. De komende generaties Turkse meisjes en vrouwen groeien op met de normen en waarden van de Nederlandse maatschappij, waardoor de sportparticipatie van deze Turkse meisjes en vrouwen in de toekomst zeer waarschijnlijk zal toenemen.

9. Referentielijst

- * Aquina¹, L. (2011, 10 Maart). *Allochtone vrouwen vormen moeilijke doelgroep sportclubs*. Sport Knowhow XL. Geraadpleegd via: <http://www.sportknowhowxl.nl/nieuwsberichten/5731>
- * Aquina², L. (2011, 17 Februari). *'Meedoen' prima basis voor minister om verder te bouwen*. Sport Knowhow XL. Geraadpleegd via: <http://www.sportknowhowxl.nl/nieuwsberichten/5674>
- * Banister, P., Burman, W. Parker, I. Taylor, M. & Tindall, C. (1997). *Qualitative methods in psychology: a research guide*, Buckingham: OUP
- * Bestuurskunde Aruba, *Organistiecultuur*. Theorie Martin 1992. Geraadpleegd via: <http://www.bestuurskundearuba.com/bkcultuur.html>
- * Boeije, H. (2005). *Analyseren in kwalitatief onderzoek*. Amsterdam: Boom Onderwijs
- * Boessenkool, J. (2011, 18 Maart). *College wetenschapsfilosofie*
- * Boonstra, J. & Caluwe, de L. (2006). *Interveniëren en veranderen, zoeken naar de betekenis in interaties*. Alphen aan den Rijn: Kluwer.
- * Bottenburg, C.J.M. & Schuyt, K. (1996) *De maatschappelijke betekenis van sport*. Arnhem: NOC*NSF.
- * Coackley, J., & Pike, E (2009). *Sports in society: Issues and controversies* (1ste ED) London: McGraw-Hill.
- * Centraal Bureau voor de Statistiek. *Jeugdmonitor, begrippen en toelichtingen*. Geraadpleegd via: <http://jeugdmonitor.cbs.nl/nl-NL/menu/inlichtingen/begrippen/nederlandse-norm-bewegen.htm>
- * Centraal Bureau voor de Statistiek (2003). *Bevolkingstrends: statistisch kwartaalblad over de demografie van Nederland*. Jaargang 51. Heerlen-Voorburg
- * Centraal Bureau voor de Statistiek (2004). *De Nederlandse samenleving 2004*. Geraadpleegd via: <http://www.cbs.nl/NR/rdonlyres/C2D4DEDA-DEFF-49E0-8861-F4A4B48F320C/0/2004a134pub.pdf>, pp. 171-173. Geraadpleegd via: <http://www.cbs.nl/NR/rdonlyres/E577EC62-CCEF-40DD-9087-C74E9B1801E0/0/b150301.pdf>
- * Centraal Bureau voor de Statistiek¹ (2007). *Grote verschillen in sportbeoefening tussen mannen en vrouwen*. Geraadpleegd via: <http://www.cbsinuwbuurt.nl/fe/index.aspx?FilterId=2&ChapterId=17&ContentId=2674>
- * Centraal Bureau voor de Statistiek² (2007). *Lage opleiding zet allochtone mannen op flinke inkomensachterstand*. Geraadpleegd via: <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/dossiers/allochtonen/publicaties/artikelen/archief/2007/2007-2155-wm.htm>
- * Claringbould, I., Knoppers, A., & Elling, A. (2004). *Exclusionary practices in sport journalism*. *Sex Roles, Volume 51*, 1-10
- * Cultuurnetwerk. *Begrippen en definities*. Geraadpleegd via: <http://www.encyclo.nl/begrip/cultuur>
- * Deetz, S. (2000). *Describing differences in approaches to organization sciences*. In: Peter J. Frost, A.Y. Lewin, R.L. Daft (eds.), *Talking about Organization Sciences*. Thousand Oaks (USA): Sage, pp. 123-152.
- * Denzin, N.K. & Lincoln, Y. (1994). *Introduction: Entering the field of qualitative research*. Ch. 1 in Denzin, N. & Lincoln, Y. (eds), *Handbook of Qualitative research*. Sage: 1994. pp. 1-15.
- * Dool, van den R. (2009). *Sportersmonitor leverancier van actuele detailinformatie*. Mulierinstituut. Geraadpleegd via: <http://www.mulierinstituut.nl/objects/cms/files/302/H2%20Sportdeelname%20en%20betrokkenheid.pdf>

-
- * Elling, A. (2011). *'Het kost veel tijd en je wordt er moe van' verklaringen voor sportdeelname en inzichten in de leefwereld van niet sporters*. Nieuwegein: Arko Sports Media.
 - * Elling, A., & Knop, P., De (2006b). Sport en etniciteit. In: *Sportsociologie. Het spel en de spelers*. Maarssen; Elsevier gezondheidszorg.
 - * Elling, A., & Knoppers, A. (2005). *Sport, Gender and Ethnicity: Practises of Symbolic Inclusion/ Exclusion*. Journal of Youth and Adolescence, (34/3). pp. 257- 268
 - * Elling, A (2004): *'we zijn vrienden in het veld'*. *Grenzen aan sociale binding en verbroedering door sport'*. Pedagogiek, 24^e jaargang.
 - * Everaert, H & Peet van A. (2005). *KG- publicatie nr. 11: Kwalitatief en kwantitatief onderzoek*. Hogeschool Utrecht, kenniskring Gedragsproblemen in de Onderwijspraktijk, 16 Februari 2006
 - * Fonds voor cultuurparticipatie (2009). *Beleidsplan: Fonds voor cultuurparticipatie*. Den Haag: Greve Offset
 - * Gemeente Utrecht¹, (2010). *Monitor Diversiteit en Integratie 2010*. Geraadpleegd via: <http://www.utrecht.nl/smartsite.dws?id=220005>
 - * Gemeente Utrecht², (2008). *Gezond Gewicht in Utrecht*. Factsheet Overgewicht in Utrecht. Gemeente Utrecht.
 - * GG & GD Utrecht (2010). *Preventie jeugd. Themarapport Volksgezondheidsmonitor Utrecht 2010*. Gemeente Utrecht. Utrecht: GG&GD Utrecht, unit Epidemiologie en Informatie
 - * Hildebrandt, V.H., Chorus, A.M.J. & Stubbe, J.H. (2008/2009). *Tendrapport Bewegen en Gezondheid*. Leiden: TNO Kwaliteit van Leven.
 - * Jehoel, G. (2009, 12 Mei). *Kunnen alle kinderen meedoen?* Sociaal en Cultureel Planbureau. Den-Haag
 - * Karatas, A. *Passie: een bron van kracht, maar ook een bron van verblinding*. Sport Knowhow XL
 - * Knoppers, A. (2011). *College sociale organisatie van sport: introductie*.
 - * Koningsveld, H. (2006). *Het verschijnsel wetenschap*. Amsterdam: Boom uitgevers
 - * Ladyfit. *Historie*. Geraadpleegd via: <http://www.ladyfit.nl/over-de-organisatie/history/>
 - * Mulier instituut. *Sport levert sociaal kapitaal, maar niet voor iedereen*. Mulier instituut. Geraadpleegd via: <http://www.mulierinstituut.nl/nieuws/?ID=201>
 - * Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn & Sport. (2005). *Meedoen Allochtone Jongeren door Sport*. Den-Haag
 - * Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn & Sport. (2011). *Wat is de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (beweegnorm) en wat is de fitnorm?* Rijksoverheid. Geraadpleegd via: <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/vragen-en-antwoorden/wat-is-de-nederlandse-norm-gezond-bewegen-beweegnorm-en-wat-is-de-fitnorm.html>
 - * Norder, M. (2011, 4 Maart). *Tussen twee werelden in*. Geraadpleegd via: <http://ww.binnenlandsbestuur.nl/home/all/achtergrond/tussen-twee-werelden-in.848608.lynkx>
 - * NOS (2010, 4 Mei). *Goed gesprek over allochtone voetballers*. NOS. Geraadpleegd via: <http://nos.nl/artikel/154990-goed-gesprek-over-allochtone-voetballers.html>
 - * Novum (2010, 14 Januari). *Rouvoet:allochtone meisjes moeten meer sporten*. *Dagblad de Trouw*. Geraadpleegd via: http://www.trouw.nl/nieuws/nederland/article2963045.ece/Rouvoet_allochtone_meisjes_moeten_meer_sporten.html
 - *Overheid.nl. Geraadpleegd via: <http://www.overheid.nl/zowerktdeoverheid>
 - *Schults, M. & M.J. Hatch (1996). *Living with Multiple Paradigms: The Case of Paradigm Interplay in Organization Culture Studies*, *The Academy of Management Review*, 21(2), p. 529-557

-
- *Scholks, M. Weert, C. Haan, de, J. *Doet voorbeeld volgen? Gelijkenis in de vrijetijdsbesteding van kinderen en hun ouders*. SCP: 2010.
 - *Sterkenburg, J. van & Knoppers, A. (2004) *Dominant discourses about race/ethnicity and gender in sport practice and performance*. *International Review for the Sociology of Sport*, 39, 301-321.
 - * Sterkenburg, J. van. (2010) *De medaille heeft twee kanten: De rol van voetbal in de Nederlandse multi-etnische samenleving*. In F. Kemper (Ed.) *Samenspel. Studies over etniciteit, integratie en sport*. Bennekom: NISB
 - * Thiel, S. (2007). *Bestuurskundig onderzoek, een methodologische inleiding*. Bussum: Coutinho.
 - * Walsh, D. (2004). *Doing ethnography, Researching Society and culture*. Chapter 17. London: Sage publications
 - * Zembla, (2010, 25 April). *Wilders profiteert van angst*. Geraadpleegd via:
<http://player.omroep.nl/?aflID=10892789>

10. Reflectie

Het doen van onderzoek is een heel proces waarbij sommige dingen naar verwachting gaan en andere zaken anders lopen dan verwacht. Hoewel ons onderzoek naar ons idee goed is verlopen, zijn we ook tegen moeilijkheden aangelopen die het onderzoek soms hebben bemoeilijkt en die we van te voren niet voorzien hadden. Door middel van de reflectie zullen we in gaan op aspecten die tijdens ons onderzoek wat moeizamer zijn verlopen en wie bij een volgend onderzoek eventueel anders zouden doen.

10.1 Vraagstelling

In het begin van ons onderzoek zaten we te worstelen met onze vraagstelling. Het bleek een complex vraagstuk te zijn, omdat het vanuit veel perspectieven benaderd kon worden. Uiteindelijk besloten we de centrale vraagstelling te richten op de betekenisgeving die Turkse meisjes, vrouwen, ouders en de overheid aan sport geven om op deze manier een inzicht te krijgen in de verminderde sportparticipatie. Hierbij wilden we niet te veel sturen op factoren die de actoren gaven voor de verminderde sportparticipatie. Uit de resultaten bleek naderhand dat veel actoren wel factoren gaven voor de verminderde sportparticipatie. Naderhand hebben we onze centrale vraagstelling dus veranderd en hierin de factoren voor verminderde sportparticipatie meegenomen.

10.2 Respondenten & Interviews

Toen wij voor het vraagstuk sportparticipatie van Turkse meisjes en vrouwen kozen dachten wij uit eerdere onderzoekservaringen vrij eenvoudig aan respondenten te kunnen komen. Uiteindelijk bleek het erg moeilijk te zijn om Turkse meisjes, vrouwen en ouders te vinden die mee wilden werken aan het onderzoek.

Bij de start van ons onderzoek hebben wij de gemeente Utrecht benaderd met de vraag of zij belang in ons onderzoek hadden en of zij iets voor ons konden betekenen in het vinden van respondenten. De gemeente stemde hier mee in en bracht ons in contact met andere onderdelen van de gemeente Utrecht die in de wijk actief waren en waar wij naar respondenten konden vragen. Hoewel veel mensen ons wilden helpen en via via namen gaven kwamen we maar moeilijk met de Turkse doelgroep in contact. Sommige organisaties wilden niet mee werken, anderen reageerden niet en weer anderen kwamen niet opdagen op het moment van interviewen. Uiteindelijk kwam het er op neer dat we in onze onderzoeksplanning achter liepen met het vinden van respondenten en daarmee ook het uitvoeren van interviews.

Toen meerdere organisaties ons niet verder konden helpen of niet mee wilden werken zijn we alle overige organisaties in Utrecht bij gaan bellen om aan respondenten te komen. Daarnaast zijn we actief de wijk in gegaan om zo direct mensen aan te spreken of zij mee wilden werken aan ons onderzoek. Op dat moment gingen we pas echt actief het veld in en vonden we respondenten voor ons onderzoek. Toen bleek dat we eerder brutaler hadden moeten zijn en meer lef hadden moeten hebben omdat het veel resultaat opleverde.

Achteraf gezien hadden we ons beter moeten laten informeren over de doelgroep en hadden we actiever respondenten hadden moeten zoeken. Daarnaast zouden we in een volgend onderzoek ook meer tijd uit trekken voor het vinden van respondenten.

Hoewel we eerst moeite hadden met het vinden van respondenten hebben we uiteindelijk meer respondenten gesproken als dat we vooraf gepland hadden. Onze doelstelling was aan het begin van het onderzoek om tien Turkse meisjes en vrouwen, tien ouders en drie overheidsinstanties te interviewen. Uiteindelijk hebben we meer dan dertig respondenten gesproken. De uiteindelijke keuze voor het spreken meer respondenten is omdat Turkse meisjes in groepjes wilden praten. Bovendien bleek dat sommigen niet wilden dat gesprekken werden opgenomen waardoor we meerdere interviews en gesprekken te houden om een representatiever beeld te krijgen van de doelgroep. Uiteindelijk heeft dit wel zin gehad, omdat het centrale verhaal steeds weer bevestigd en hiermee het beeld van de betekenis die de respondenten aan sport gaven werd versterkt. Ook hieruit blijkt dat we ons beter in hadden moeten lezen in de doelgroep en rekening moeten houden met het feit dat niet iedereen een gesprek wilde vastleggen.

10.3 Tijdsdruk

Doordat we pas laat aan respondenten kwamen zijn we veel tijd kwijt geraakt aan het zoeken naar respondenten en het interviewen van respondenten. Hiermee kwam de rest van onze planning ook in de war. Uiteindelijk hebben we de laatste twee weken veel meer moeten doen dat we uiteindelijk gepland hadden. Achteraf gezien hadden we onze planning beter in moeten richten.

10.4 Samenwerking

Over het algemeen in de samenwerking goed verlopen. In het begin was het nog al eens aftasten van elkaars persoonlijkheden en visies over het onderzoek, maar gaandeweg het onderzoek zijn onze ideeën dicht bij elkaar komen te liggen. Soms liepen de spanningen wel eens hoog op. Toen we moeilijk aan respondenten kwamen voelden we beide de druk en reageerden we dit wel eens op elkaar af, maar uiteindelijk is alles uitgesproken. Gaandeweg het onderzoek kwamen onze ideeën met betrekking tot het onderzoek ook steeds dicht bij elkaar te liggen waardoor de samenwerking steeds beter verliep. Dit is volgens ons ten goede gekomen van het eindresultaat van ons onderzoek.